

Brüssel, 9.1.2026
C(2026) 42 final

KOMISJONI TEATIS

Suunised Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2560 (mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsidiume) teatavate sätete kohaldamise kohta

KOMISJONI TEATIS

Suunised Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2560 (mis käsitleb siseturгу moonutavaid välisriigi subsideerimise) teatavate sätete kohaldamise kohta

Sisukord

1.	Sissejuhatus	4
2.	Määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 1 ja artikli 27 kohase moonutuse olemasolu kindlakstegemise kriteeriumide kohaldamine	5
2.1.	Õigusraamistik	5
2.2.	Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas subsideeritud ettevõtja tegeleb liidus majandustegevusega	6
2.3.	Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsideerimise võib parandada ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul	7
2.3.1.	Sihipärased välisriigi subsideerimised	7
2.3.2.	Mittesihipärased välisriigi subsideerimised	8
2.3.3.	Välisriigi subsideerimised, mille puhul ei leita, et need võivad parandada ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul	11
2.4.	Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsideerimisel on tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju konkurentsile siseturul	11
2.4.1.	Üldpõhimõtted, mida kohaldatakse, et teha kindlaks, kas välisriigi subsideerimise mõjutab tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsile siseturul	12
2.4.2.	Õigusnorm, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsideerimise mõjutab tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsile siseturul	13
2.4.3.	Sammud selle hindamisel, kas välisriigi subsideerimise mõjutab tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsile siseturul	14
2.4.3.1.	Mõju subsideeritud ettevõtja käitumisele	14
2.4.3.2.	Konkurentsikäitumise muutmine või selle häirimine teiste majandustegevuses osalejate kahjuks	15
2.4.4.	Näide moonutuste peamiste liikide kohta	17
2.4.4.1.	Konkurentsile moonutamine teiste ettevõtjate omandamisel	17
2.4.4.2.	Konkurentsile moonutamine välisriigi subsideerimise mõju tõttu subsideeritud ettevõtja tegevusotsustele	18
2.4.4.3.	Subsideeritud ettevõtja investeerimisotsuste muutmine	20
2.4.4.4.	Väärtusahela muudel tasanditel toimuva tegevuse moonutamine	20
2.5.	Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsideerimise põhjustab või võib põhjustada siseturu moonutusi riigihanke menetluste kontekstis	21

2.5.1.	Suutlikkus esitada põhjendamatult soodne pakkumus.....	21
2.5.1.1.	Pakkumuse soodne laad	22
2.5.1.2.	Eelise põhjendamatus.....	23
2.5.1.3.	Tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju.....	24
2.5.2.	Menetluslikud kaalutlused	25
3.	Tasakaalu hindamine vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artiklile 6	25
3.1.	Õigusraamistik	25
3.2.	Positiivne mõju, mida tuleb arvesse võtta.....	26
3.2.1.	Positiivne mõju asjaomase subsideeritud majandustegevuse arengule siseturul	26
3.2.2.	Positiivne mõju muudele poliitikaeesmärkidele	27
3.2.3.	Riigihanked: alternatiivsete tarneallikate kättesaadavus.....	28
3.3.	Põhimõtted, mida komisjon kohaldab välisriigi subsidiumi positiivse ja negatiivse mõju tasakaalu hindamisel	29
3.3.1.	Positiivse mõju eripära.....	29
3.3.2.	Tasakaalu hindamine	29
3.3.3.	Tasakaalu hindamise tulemused	30
3.3.4.	Kumulatiivse hindamise võimalus	31
3.4.	Menetluslikud kaalutlused	31
3.4.1.	Tõendamiskohustus.....	31
3.4.2.	Tõenditele esitatavad nõuded	31
3.4.3.	Teabe esitamise ajakava	32
3.4.4.	Teabe hindamise ajakava.....	32
3.5.	Näide tasakaalu hindamise kohta	32
4.	Komisjoni õiguse kohaldamine taotleda eelnevat teatamist koondumisest vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõikele 5 või välisriigi rahalisest toetusest, mida on saanud riigihanke menetluses osalev ettevõtja vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõikele 8	34
4.1.	Õigusraamistik	34
4.2.	Tingimused, mille alusel komisjon saab taotleda eelnevat teatamist.....	34
4.2.1.	Koondumise või riigihanke menetluse mõiste	35
4.2.2.	Teatamisele mittekuuluva koondumise või riigihanke menetluses osalevale ettevõtjale antava teatamisele mittekuuluva välisriigi rahalise toetuse mõiste.....	35
4.2.3.	Eelneva teatamise taotlemise aeg.....	35
4.2.4.	Kahtlus, et asjaomastele ettevõtjatele võidi anda kolme aasta jooksul enne koondumist välisriigi subsidiume või et ettevõtja võis olla saanud välisriigi subsidiume kolme aasta jooksul enne pakkumuse või riigihanke menetluses osalemise taotluse esitamist	36

4.3.	Koondumise või riigihanke menetluses osaleva ettevõtja saadud välisriigi rahalise toetuse mõju liidus	36
4.3.1.	Mõiste „mõju liidus“	36
4.3.2.	Tegurid, mida komisjon võtab arvesse, kui ta hindab, kas koondumine või välisriigi rahaline toetus, mida on saanud riigihanke menetluses osalev ettevõtja, väärrib eelkontrolli	37
4.4.	Menetluslikud kaalutlused, kui kasutatakse õigust taotleda eelnevat teatamist koondumisest ja välisriigi rahalisest toetusest, mida ettevõtja on saanud riigihanke menetluse raames	38
4.4.1.	Esitatavad tõendid	38
4.4.2.	Menetluslikud kaalutlused pärast eelneva teatamise taotlemist.....	39
4.4.2.1.	Koondumiste puhul	39
4.4.2.2.	Riigihanke menetluste puhul.....	39

1. SISSEJUHATUS

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/2560¹ sätestatakse normid ja menetlused siseturгу moonutavate välisriigi subsideerimise uurimiseks ning nendega kaasnevate moonutuste kõrvaldamiseks.
2. Määruse (EL) 2022/2560 eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, luues ühtlustatud raamistiku välisriigi subsideerimistest otse või kaudselt põhjustatud moonutuste käsitlemiseks, et tagada võrdsed tingimused².
3. Määruse (EL) 2022/2560 nõuetekohane kohaldamine ja jõustamine peaks suurendama siseturu vastupanuvõimet välisriigi subsideerimistest põhjustatud moonutustele ning edendama liidu avatud strateegilist autonoomiat³.
4. Määruse (EL) 2022/2560 kohaldamisel loetakse välisriigi subsideerimist olemasolevaks, kui kolmas riik annab otse või kaudselt rahalist toetust, mis toob kasu siseturul majandustegevusega tegelevale ettevõtjale ja mis õiguslikult või faktiliselt piirdub ühe või mitme ettevõtja või tööstusharuga⁴. Üldiselt ei ole välisriigi subsideerimist keelatud. Kui välisriigi subsideerimist olemasolu on kindlaks tehtud, peaks komisjon juhtumipõhiselt hindama, kas see välisriigi subsideerimist moonutab siseturгу⁵.
5. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 46 lõike 1 kohaselt panid ELi kaasseadusandjad komisjonile kõnealuse määruse prognoositavuse edendamiseks kohustuse avaldada suunised,⁶ mida ta korrapäraselt ajakohastab ning mis käsitlevad järgmisi aspekte: a) määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 1 kohase moonutuse olemasolu kindlakstegemise kriteeriumide kohaldamine; b) tasakaalu hindamine vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artiklile 6; c) komisjoni õiguse kohaldamine taotleja eelnevat teatamist koondumisest⁷ vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõikele 5 või välisriigi rahalisest toetusest, mida on saanud riigihanke menetluses⁸ osalev ettevõtja⁹ vastavalt

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturгу moonutavaid välisriigi subsideerimist (ELT L 330, 23.12.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj>).

² Määruse (EL) 2022/2560 artikkel 1.

³ Sellega seoses vt komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (COM(2023) 62 final, punkt 2.4; komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi konkurentsivõime kompass“ (COM(2025) 30 final), lk 14; ja komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“ (COM(2025) 85 final), punkt 6.3.

⁴ Määruse (EL) 2022/2560 artikkel 3 ja põhjendus 11.

⁵ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 17.

⁶ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 73.

⁷ Mõistet „koondumine“ kasutatakse käesolevates suunistes määruse (EL) 2022/2560 artikli 20 lõigete 1, 2, 4, 5 ja 6 tähenduses.

⁸ Käesolevates suunistes kasutatakse mõistet „riigihanke menetlus“ vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 2 punktis 3 esitatud definitsioonile, mis osutab vastavale määratlusele ELi riigihangete direktiivides ja on järgmine: „direktiiviga 2014/24/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus riigihankelepingu sõlmimiseks või direktiiviga 2014/25/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus asjade, ehitistööde ja teenuste hankelepingu sõlmimiseks“ (ja peaaegu täpselt sama sõnastus muudes riigihangete direktiivides).

⁹ Käesolevates suunistes kasutatakse mõistet „ettevõtja“ riigihanke menetluse kontekstis vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 2 punktis 1 esitatud definitsioonile, mis osutab vastavale määratlusele ELi riigihangete direktiivides ja on järgmine: „füüsiline või juriidiline isik või avaliku sektori asutus või selliste isikute ja/või asutuste rühm, sealhulgas igasugused ettevõtjate ajutised ühendused, kes pakub

määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõikele 8; d) moonutuse hindamine riigihanke menetluses vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artiklile 27.

6. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 46 lõike 2 kohaselt nõudsid ELi kaasseadusandjad, et enne suuniste esitamist konsulteerib komisjon asjakohaselt sidusrühmade ja liikmesriikidega. Komisjon on korraldanud tagasisidekorje ning korraldanud sihtkonsultatsioone liikmesriikide ja sidusrühmadega¹⁰ ning mõlema rühmaga on konsulteeritud ka suuniste eelnõu teksti osas¹¹.
7. Pidades silmas määruse (EL) 2022/2560 rakendamise varast etappi ja mitmesuguseid turuolukordi, mille suhtes seda võidakse kohaldada, ei ole suuniste puhul tegemist mehaaniliselt kohaldatava kontroll-loeteluga. Pigem tuleks iga juhtumit hinnata selle faktide ja asjaolude alusel, tuginedes käesolevates suunistes kirjeldatud lähenemisviisile ja põhimõtetele. Komisjoni eesmärk käesolevate suuniste avaldamisel on suurendada õiguskindlust.
8. Kooskõlas määruse (EL) 2022/2560 artikliga 46 ajakohastab komisjon neid suuniseid korrapäraselt, võttes arvesse edasisi suundumusi ja praktilisi kogemusi. Käesolevad suunised ei piira asjakohaste sätete tõlgendusi, mida võib anda Euroopa Liidu Kohus.
9. Suuniste ülesehitus on järgmine.
 - a. Punktis 2 on esitatud juhised selle kohta, kuidas komisjon kohaldab moonutuse olemasolu kindlakstegemise kriteeriume vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõikele 1 ja riigihanke kontekstis vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artiklile 27.
 - b. Punktis 3 on esitatud juhised selle kohta, kuidas komisjon kohaldab tasakaalu hindamist vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artiklile 6.
 - c. Punktis 4 on esitatud juhised komisjoni õiguse kohaldamise kohta taotleda vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõikele 5 eelnevat teatamist koondumisest või vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõikele 8 välisriigi rahalisest toetusest, mida on saanud riigihanke menetluses osalev ettevõtja.

2. MÄÄRUSE (EL) 2022/2560 ARTIKLI 4 LÕIKE 1 JA ARTIKLI 27 KOHASE MOONUTUSE OLEMASOLU KINDLAKSTEGEMISE KRITERIUMIDE KOHALDAMINE

2.1. Õigusraamistik

10. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 1 esimeses lauses on sätestatud, et „siseturu moonutus loetakse olemasolevaks, kui välisriigi subsidium võib parandada ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul ja kõnealune välisriigi subsidium mõjutab seeläbi tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi siseturul“. Seega loetakse välisriigi subsidium moonutavaks, kui see vastab kahele kumulatiivsele tingimusele: *esiteks* peab see parandama ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul; *teiseks* peab välisriigi

turul ehitustööde ja/või ehitustöö tegemist, asju või teenuseid“ (vt nt direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punkt 10 ja peaaegu täpselt sama sõnastus muudes riigihangete direktiivides). Seega võib „ettevõtja“ olla üks ettevõtja, kes esitab pakkumuse või taotleb riigihanke menetluses osalemist. Ettevõtja võib olla ka ühispakkumuse esitanud ettevõtjate konsortium.

¹⁰ Vt avalik tagasisidekorje välisriigi subsidiumide suuniste kohta: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14516-Foreign-Subsidies-Guidelines_et.

¹¹ Vt avalik konsultatsioon välisriigi subsidiumide määruse suuniste eelnõu kohta: https://single-market-economy.ec.europa.eu/consultations/consultation-fsr-guidelines_en.

subsiidium ettevõtja konkurentsiseisundi paranemise tõttu tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt mõjutama konkurentsi siseturul.

11. Kuna paljude välisriigi subsiidiumide puhul puudub läbipaistvus ja kaubandusolukord on keerukas, võib olla konkreetsete välisriigi subsiidiumide siseturule avaldatavat mõju raske üheselt tuvastada ja mõõta. Seetõttu on moonutuse kindlakstegemiseks üldjuhul vaja kasutada mitteammendavat näitajate kogumit¹².
12. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 5 lõikes 1 on kindlaks määratud järgmised välisriigi subsiidiumi liigid, mis kõige tõenäolisemalt moonutavad siseturgu. a) välisriigi subsiidium raskustes olevale ettevõtjale,¹³ välja arvatud juhul, kui on koostatud saneerimiskava, mis tagab ettevõtja pikaajalise elujõulisuse ja see kava sisaldab ettevõtja märkimisväärset omaosalust; b) välisriigi subsiidium, millega antakse ettevõtja võlgade või kohustuste katteks piiramatut tagatis¹⁴; c) ekspordi rahastamise meede, mis ei ole kooskõlas OECD riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppega; d) välisriigi subsiidium, mis hõlbustab otseselt koondumist; ning e) välisriigi subsiidium, mis võimaldab ettevõtjal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse, mille alusel võidakse sõlmida selle ettevõtjaga asjakohane leping. Kuna need välisriigi subsiidiumide liigid põhjustavad kõige tõenäolisemalt siseturul moonutusi, ei ole komisjonil selliste välisriigi subsiidiumide puhul vaja teha näitajatel põhinevat üksikasjalikku hindamist¹⁵.
13. Määruse (EL) 2022/2560 artiklis 27 on sätestatud: „Välisriigi subsiidiumid, mis põhjustavad või võivad põhjustada moonutusi riigihanke menetluses, on välisriigi subsiidiumid, mis võimaldavad ettevõtjal esitada asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodsa pakkumuse. Artikli 4 kohane hinnang selle kohta, kas tegemist on siseturu moonutusega ja kas pakkumus on asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodne, piirdub asjaomase riigihanke menetlusega.“
14. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 44 lõikega 9 on ette nähtud järgmine: „käesoleva määruse alusel [ei võeta] meedet, mis kujutaks endast erimeedet subsiidiumi vastu subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 32.1 tähenduses, mille on andnud Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks olev kolmas riik“.

2.2. Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas subsideeritud ettevõtja tegeleb liidus majandustegevusega

15. Välisriigi subsiidium võib siseturgu moonutada üksnes juhul, kui välisriigi subsiidiumist otseselt või kaudselt kasu saav ettevõtja (edaspidi „subsideeritud ettevõtja“) tegeleb

¹² Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 18. See tähendab, et kui asjakohane teave välisriigi subsiidiumi kohta (eelkõige teave selle ulatuse või summa kohta) ei ole läbipaistvuse puudumise tõttu kättesaadav või kui uurimise käigus saadud teave ei ole usaldusväärne, võib komisjon olenevalt juhtumi asjaoludest kasutada asjakohase võrdlusalusena mis tahes näitajat. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 1 teise lause kohaselt hõlmavad need näitajad järgmist: a) välisriigi subsiidiumi suurus; b) välisriigi subsiidiumi laad; c) ettevõtja olukord, sealhulgas tema suurus, ja asjaomaste turgude või sektorite olukord; d) ettevõtja majandustegevuse tase ja areng siseturul; ning e) välisriigi subsiidiumi eesmärk ja tingimused ning selle kasutamine siseturul.

¹³ Määratletud kui „ettevõtjale, kes toetuse puudumisel lõpetab tõenäoliselt lühema või keskmise ajavahemiku jooksul tegevuse“ (määruse (EL) 2022/2560 artikli 5 lõige 1).

¹⁴ Määratletud kui tagatis, „sellise tagatise suurus või kestust piiramata“ (määruse (EL) 2022/2560 artikli 5 lõige 1).

¹⁵ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 20.

liidus majandustegevusega¹⁶¹⁷. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 1 kohaselt moonutab välisriigi subsideerimine siseturu juhtumit, kui see võib parandada ettevõtja konkurentsivõimet siseturul ja mõjutada negatiivselt konkurentsi siseturul.

16. Määruse (EL) 2022/2560 ja käesolevate suuniste kohaldamisel leiab komisjon, et ettevõtja tegeleb siseturul majandustegevusega, kui see ettevõtja: i) pakub kaupu ja teenuseid siseturul, olenemata ettevõtja asukohast või kodakondsusest¹⁸; ii) ostab siseturult kaupu või teenuseid ning kasutab neid kaupu või teenuseid oma klientidele kaupade või teenuste pakkumiseks, olenemata sellest, kas ta pakub neid kaupu või teenuseid siseturul või väljaspool seda; iii) omandab kontrolli liidus asutatud ettevõtja üle või ühineb liidus asutatud ettevõtjaga; või iv) osaleb liidus riigihanke menetluses.

2.3. Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsideerimine võib parandada ettevõtja konkurentsivõimet siseturul

17. Komisjon leiab, et välisriigi subsideerimine parandab ettevõtja konkurentsivõimet siseturul juhtumit, kui välisriigi subsideerimine võib otseselt või kaudselt tuua kasu majandustegevusele, millega see ettevõtja siseturul tegeleb, olenemata sellest, kas see eelis on tegelikult realiseerunud. Komisjon võib selle hindamise läbi viia iga välisriigi subsideerimise puhul eraldi või mõne välisriigi subsideerimise või kõigi välisriigi subsideerimiste puhul kombineeritud viisil, sõltuvalt juhtumit asjaoludest.
18. Oma hinnangus eristab komisjon välisriigi subsideerimise, millega otseselt või kaudselt toetatakse ettevõtja majandustegevust siseturul (edaspidi „sihipärased välisriigi subsideerimid“), ja muid välisriigi subsideerimise (edaspidi „mitteshipärased välisriigi subsideerimid“). Punktis 2.3.1 analüüsitakse sihipäraseid välisriigi subsideerimise. Punktis 2.3.2 analüüsitakse mitteshipäraseid välisriigi subsideerimise. Nendes kahes punktis sätestatud kriteeriumide põhjal esitatakse punktis 2.3.3 näiteid välisriigi subsideerimise kohta, mille puhul ei leita, et need võivad parandada ettevõtja konkurentsivõimet siseturul.

2.3.1. Sihipärased välisriigi subsideerimid

19. Välisriigi subsideerimise, millega otseselt või kaudselt toetatakse ettevõtja majandustegevust siseturul, peetakse ettevõtja konkurentsivõime parandamiseks siseturul ja üldiselt ei ole neid vaja sellega seoses täiendavalt hinnata. See kehtib järgmistel juhtudel:
- a. kui komisjon saab nende eesmärgi, laadi ja ulatuse või muude asjakohaste elementide objektiivse hindamise põhjal kindlaks teha, et välisriigi subsideerimid toetavad ettevõtja majandustegevust siseturul. See võib hõlmata järgmisi juhtumeid:
- välisriigi subsideerimid, mida antakse ettevõtja majandustegevuse otseseks toetamiseks siseturul: näiteks siseturul toimuva tootmis- või turustustegevuse või siseturul tegutsevatele ettevõtjatele teenuste osutamise, sealhulgas tehnoloogia litsentsimise toetamine;

¹⁶ Vt määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 7: „Välisriigi subsideerimid võivad moonutada siseturu, kui välisriigi subsideerimist kasu saav ettevõtja tegeleb liidus majandustegevusega“.

¹⁷ Vt määruse (EL) 2022/2560 artikli 1 lõige 2. Samuti võib komisjon leida, et ettevõtja tegeleb majandustegevusega siseturul, kui ta saab toimikus sisalduvate objektiivsete tõendite põhjal järeldada, et ettevõtjal on tegelikud ja konkreetsed võimalused siseturule sisenemiseks.

¹⁸ Komisjoni suhtes kohaldatakse siiski artikli 44 lõikes 9 sätestatud piirangut seoses meetmetega, mida ta võib määruse (EL) 2022/2560 alusel võtta (vt punkt 14).

- välisriigi subsidiumid, mis sõltuvad siseturul majandustegevusega seotud sündmustest: näiteks subsidiumid, mille tingimuseks on investeringud või omandamised siseturul;
 - välisriigi subsidiumid, mida antakse sellise majandustegevuse toetamiseks, mis ei toimu liidus, kuid mis toob kaudselt kasu majandustegevusele siseturul: näiteks välisriigi subsidiumid, mida antakse väljaspool liitu toimuva teadustegevuse rahastamiseks, kuid mis on seotud tehnoloogia või oskusteabega, mida kasutatakse või võidakse kasutada teenuste osutamiseks siseturul või siseturul toodetavate toodete jaoks;
 - finantskindlustuse või riskijuhtimisvahendina toimivad välisriigi subsidiumid (nt tagatis), mis hõlmab muu hulgas ettevõtja tegevust siseturul, kuna see võib vähendada nende tegevuste rahastamiskulusid ja/või võib kaasa tuua suurema riski võtmise seoses nende tegevustega;
- b. kui komisjon saab välisriigi subsidiumide eesmärgist, laadist ja ulatusest olenemata teha muude asjakohaste tõendite põhjal kindlaks, et ettevõtja kasutab või kavatses kasutada välisriigi subsidiume oma majandustegevuseks siseturul¹⁹.

2.3.2. Mittesihipärased välisriigi subsidiumid

20. Sellesse liiki kuuluvad välisriigi subsidiumid, millega ei toetata otseselt ega kaudselt ettevõtja majandustegevust siseturul ning mille puhul ei ole üheselt selge, kuidas ettevõtja neid kasutab või kavatses kasutada. See võib hõlmata järgmisi juhtumeid:
- välisriigi subsidiumid, mis on üldise ulatuse või eesmärgiga, nii et ettevõtjal on vabadus kasutada neid ükskõik millise osa puhul oma majandustegevusest, sealhulgas kui see toimub siseturul;
 - välisriigi subsidiumid, millega toetatakse väljaspool liitu toimuvat tegevust (nt välisriigi subsidium, mida antakse kolmandasse riiki tootmisettevõtte ehitamiseks või tööhõive stimuleerimiseks või majandusarengu soodustamiseks kolmandas riigis), kuid mis vabastab vahendeid, mida ettevõtja saaks kasutada oma majandustegevuses, sealhulgas kui see tegevus toimub siseturul.
21. Selle välisriigi subsidiumide liigi puhul hindab komisjon, kas ettevõtja võib kasutada välisriigi subsidiumist saadud (või vabanenud) vahendeid oma majandustegevuse täielikuks või osaliseks ristsubsideerimiseks siseturul²⁰.
22. Sel juhul hõlmab mõiste ristsubsideerimine kõiki olukordi, kus ettevõtja kannab need vahendid üle oma majandustegevusse siseturul või kasutab neid mis tahes viisil, mis võib olla sellele tegevusele kasulik²¹. Kui puuduvad usaldusväärsed õiguslikud või

¹⁹ Selleks et teha kindlaks, kas ettevõtja kasutab või kavatses kasutada välisriigi subsidiume oma majandustegevuseks siseturul, võib komisjon võtta arvesse kõiki kättesaadavaid tõendeid, näiteks ettevõtja raamatupidamisarvestuse või sisedokumentide analüüsi.

²⁰ Selle hindamisel, kas ettevõtja võib ristsubsideerida, võib komisjon kaaluda ettevõtja suutlikkust või motiveeritust seda teha.

²¹ Komisjon võib kaaluda, kas väljaspool liitu toimuvaks tegevuseks antud välisriigi subsidiumiga võivad vabaneda vahendid, mida ettevõtja saab paigutada ümber oma tegevusse siseturul. Näiteks võib see olla nii juhul, kui välisriigi subsidiumiga antakse rahalisi vahendeid investeringuteks, mida ettevõtja oleks tõenäoliselt teinud ka ilma välisriigi subsidiumita. Ristsubsideerimine võib toimuda isegi siis, kui kasumi ülekandmine ei ole veel realiseerunud. Näiteks võib subsideeritud ettevõtja lubada siseturul

majanduslikud tegurid, mis takistaksid sellist üleandmist või kasutamist või muudaksid selle ebatõenäoliseks, võib komisjon leida, et välisriigi subsidium võib parandada ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul. Hindamisel võib komisjon arvesse võtta mitut tegurit, sealhulgas järgmist.

a. Aktsiaosaluse struktuur

23. Ristsubsideerimise võimaluse hindamiseks võib komisjon hinnata abi saanud üksuse ja sama ettevõtja siseturul majandustegevusega tegeleva(te) üksus(t)e aktsiaosaluse struktuuri.
24. Otsene või ühine kontrolliv osalus abi saanud üksuse ja siseturul majandustegevusega tegeleva muu üksuse vahel võib soodustada viimase ristsubsideerimist. Seevastu olulised erinevused aktsionäride struktuuris nende kahe üksuse vahel võivad takistada või pärssida välisriigi subsidiumi ülekandmist nende üksuste vahel. See erinevus oleks oluline näiteks siis, kui ühiselt kontrollivate aktsionäride osalemine abi saanud üksuses võib juriidiliselt või faktiliselt takistada sellel üksusel välisriigi subsidiumi ülekandmist teisele üksusele või tegevusele, kui neil ühiselt kontrollivatel aktsionäridel ei ole osalust. See juhtub tõenäoliselt siis, kui on vaja ühiselt kontrollivate aktsionäride nõusolekut. Komisjon võib arvesse võtta ka seda, kas vetoõigusega, kuid abi saanud üksuses märkimisväärse osalusega vähemusaktsionäride olemasolu võib oluliselt mõjutada selle üksuse motivatsiooni kanda välisriigi subsidiumid üle teisele siseturul tegutsevale üksusele, kui neid vähemusaktsionäre ei ole²². See, kas see on nii, ja konkreetne riskitase sõltub juhtumi asjaoludest. Komisjon võib arvesse võtta ka seda, kas oluliste aktsionäride olemasolu siseturul tegutsevas üksuses, kellel ei ole osalust välisriigi subsidiumi saavas üksuses, võib takistada või pärssida välisriigi subsidiumi ülekandmist esimesele²³.

b. Muude funktsionaalsete, majanduslike ja orgaaniliste seoste olemasolu

25. Komisjon võib hinnata, millisel määral kontsern siseturul tegutseva üksuse juhtimises ise otseselt või kaudselt osaleb (näiteks kui kontserni tasandi juhatuse liikmed on nimetatud ka selle üksuse juhtimis- või järelevalveorganite liikmeteks (ühine või nn kattuv juhtimine)).
26. Olulised võivad olla ka muud funktsionaalsed ja orgaanilised seosed, nagu kontrolli, suunamise ja rahalise toetusega seotud ülesannete täitmine (mis läheb kaugemale lihtsast investori kapitalipaigutusest), ühiste või koordineeritud strateegiate olemasolu, vetoõigused või vajadus saada teistelt kontserni üksustelt eelnev luba eelarve, juhtkonna ametisse nimetamise, lepingute allkirjastamise või siseturul tegutsevalt üksuse poolt välisrahastamise taotlemise kohta. Olulised tegurid võivad olla ka majanduslikud seosed, nagu kontserni tasandi finantssünergia, tsentraliseeritud või omavahel seotud rahastamine, vastastikune majanduslik sõltuvus ning tööstuslik või vertikaalne integratsioon. Mida tihedamad ja arvukamad on funktsionaalsed, majanduslikud ja orgaanilised seosed välisriigi subsidiumi saava üksuse ja siseturul majandustegevusega tegeleva üksuse vahel, seda rohkem stimuleeritakse ristsubsideerimist.

tegutseval üksusel tegutseda kahjumiga või väga madalate marginaalidega, mida saaks vajaduse korral hiljem välisriigi subsidiumi ülekandmisega tasaarvestada.

²² Seda sellepärast, et teoreetiliselt toob kasumi ümberpaigutamine ühelt üksuselt teisele kaasa esimesena nimetatud üksuse dekapitaliseerimise, mis võib põhjustada majanduslikku kahju aktsionäridele, kes ei osale teises.

²³ Sellist ülekandmist võib pidada ratsionaalse ettevõtja käitumisega vastuolus olevaks, kuna see tooks kaasa välisriigi subsidiumist saadava kasu jagamise kolmanda isikuga.

c. Välisriigi subsidiumi ülesehitus ja tingimused

27. Komisjon võib hinnata ka välisriigi subsidiumi ülesehitust, samuti otseseid või kaudseid tingimusi ja kohustusi, mille abi andvad asutused on ettevõtjale kehtestanud ja mis võivad takistada või pärssida ristsubsideerimist.

d. Kolmandate isikutega sõlmitud kokkulepped

28. Siduvad kokkulepped kolmandate isikutega võivad teatavatel asjaoludel takistada ristsubsideerimist või seda pärssida. Komisjon hindab juhtumipõhiselt, kas need kokkulepped või kohustused takistavad õiguslikult või faktiliselt ristsubsideerimist või muudavad selle ebatõenäoliseks. Hindamisel võetakse arvesse nende kokkulepete või kohustuste sisu ja täidetavust ning kõiki juhtumi olulisi asjaolusid. See võib nii olla näiteks usaldussuhtest tulenevate kohustuste puhul usaldusosanike ja fondivalitsejate vahelistes partnerlustes kui ka teatavate kohustuste puhul aktsionäride lepingutes.
29. Ettevõtja võib tavaliselt igal ajal ühepoolselt muuta abi saanud üksuse põhikirja sätteid või kontsernisisesid suuniseid, põhimõtteid või juhtimistavasid. Seepärast ei ole need ristsubsideerimise välistamiseks põhimõtteliselt piisavad. Komisjon võib siiski arvesse võtta asjaolusid, mille puhul selliste põhikirjade, kontsernisisesete suuniste, põhimõtete või juhtimistavade või samaväärsete sätete muutmiseks on vaja kolmanda isiku nõusolekut. Nii võib see olla juhul, kui sellised sätted kajastaksid kohustusi, mis on sätestatud siduvas kokkulepetes (näiteks ühissettevõtte lepingutes) kolmandate isikutega, kes ei osale ettevõtja äritegevuses siseturul²⁴.

e. Kohaldatav õigus

30. Teatavate sektorite õigusaktid, siduvad eeskirjad või õigusnormid võivad samuti olla asjakohased, kui nendega kehtestatakse kohustusi või järelevalvemehhanisme, mis võivad takistada või pärssida ristsubsideerimist. Näiteks on õigusnormid, millega kehtestatakse raamatupidamisarvestuse või funktsionaalse eraldamise kohustused sama kontserni üksuste vahel või finantssektoris tegutsevate üksuste kapitalinõuded. Pankroti- või maksejõuetusseadused sisaldavad tavaliselt sätteid võlausaldajate kaitsmiseks, mis võivad tekitada õiguslikke takistusi või piirata sellise üksuse motivatsiooni kasumit ümber paigutada, eelkõige juhul, kui üksuse üle teostab järelevalvet pankrotihaldur või maksejõuetushaldur. Komisjon hindab juhtumipõhiselt, kas need õigusaktid takistavad või pärssivad ristsubsideerimist, sõltuvalt nende sisust ja juhtumi asjaoludest.
31. Põhimõtteliselt leiab komisjon, et siirdehindade eeskirjad ei ole piisavad, et vältida ristsubsideerimist või muuta see ebatõenäoliseks, kuna need eeskirjad käsitlevad üksnes kasumi jaotamist samasse kontserni kuuluvate juriidiliste isikute vahel maksustamise eesmärgil.

f. Ettevõtja majandusolukord

32. Ristsubsideerimist raskes majanduslikus olukorras olevatelt üksustelt võib mõnes olukorras pidada pärssivaks, sest kasumi ümberpaigutamine võib halvendada nende majanduslikku olukorda ja kahjustada võlausaldajaid, kes on tavaliselt pankrotiõigusega kaitstud. Komisjon hindab seda olukorda, võttes arvesse juhtumi konkreetseid asjaolusid.

²⁴ Komisjon võib arvesse võtta äriühingu varasemat käitumist seoses vahendite ülekandmisega. Asjaolu, et varem ei ole vahendeid üle kantud, ei ole aga komisjoni jaoks otsustav tegur, et välistada ristsubsideerimise võimalus.

2.3.3. *Välisriigi subsidiumid, mille puhul ei leita, et need võivad parandada ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul*

33. Komisjon leiab, et järgmised välisriigi subsidiumid ei paranda ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul kas seetõttu, et need ei vabasta vahendeid, mida saab siseturile üle kanda, kuna ristsubsideerimise võimalus oleks väike, või seetõttu, et isegi kui ristsubsideerimine toimuks, oleks võimalik mõju turul ebaoluline:
- a. välisriigi subsidiumid, mida antakse turutõrke kõrvaldamiseks väljaspool liitu ja üksnes väljaspool liitu toimuva tegevuse jaoks, ei toeta ettevõtja tegevust siseturul, niivõrd kui välisriigi subsidiumide eesmärk on kaasata erainvesteeringuid, nimelt mobiliseerida erasektori vahendeid projektidesse, mida muidu ette ei võetaks²⁵. Näiteks sellise tegevuse jaoks antud välisriigi subsidiumid, mis oleksid sisuliselt kooskõlas siseturuga kokkusobivust käsitlevate liidu õigusnormidega, kui neid oleks andnud liikmesriik, ei vabasta vahendeid ega paranda seega ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul;
 - b. välisriigi subsidiume, millel on puhtalt mittemajanduslikud või sotsiaalsed eesmärgid, nagu vähemuste või puudega inimeste kaasamine, ei loeta üldiselt rahaliste vahendite vabastamiseks ja need ei põhjusta seega ristsubsideerimist;
 - c. välisriigi subsidiumid, mille eesmärk on korvata loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju, määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 4 kohaselt;
 - d. välisriigi subsidiumid, mis ei ületa määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõigetes 2 ja 3 sätestatud summasid;
 - e. mis puudutab välisriigi subsidiume, mis ületavad määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõigetes 2 ja 3 sätestatud summasid, siis välisriigi subsidium ei paranda ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul siis, kui välisriigi subsidiumi suurus on selle ettevõtja siseturul toimuva tegeliku või võimaliku majandustegevuse ulatust arvestades ebaoluline²⁶. Hindamisel võib olla oluline ka välisriigi subsidiumi laad või liik. Näiteks artikli 5 kohased välisriigi subsidiumide liigid toovad väiksema tõenäosusega ebaolulisel viisil kasu ettevõtja majandustegevusele siseturul. Komisjon võib selle hindamise läbi viia iga välisriigi subsidiumi puhul eraldi või mõne välisriigi subsidiumi või kõigi välisriigi subsidiumide puhul kombineeritud viisil, sõltuvalt juhtumi asjaoludest.

2.4. Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsidiumil on tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju konkurentsile siseturul

34. Nagu on märgitud punktis 10, on järeldus, et välisriigi subsidium võib parandada ettevõtja konkurentsiseisundit, vajalik tingimus, kuid sellest ei piisa järeldamiseks, et

²⁵ Seevastu juhul, kui välisriigi subsidium ületab selle turutõrke ületamise vajaduse, tõrjub see välja erainvesteeringud ja vabastaks vahendid, mida saaks üle kanda siseturile.

²⁶ Hindamine sõltub iga üksikjuhtumi asjaoludest ja sellistest näitajatest nagu välisriigi subsidiumi suurus ja laad ning subsideeritud ettevõtja tegeliku või võimaliku tegevuse ulatus siseturul. Asjaomase majandustegevuse ulatuse (näiteks käive, kasumlikkus, investeeringud) mõõtmiseks kasutatakse parameetrid võivad erineda sõltuvalt juhtumi asjaoludest, eelkõige kõnealuse tegevuse laadist. Hindamisel võib komisjon arvesse võtta ka asjaomaste sektorite ja ettevõtja majandustegevuse tõenäolist arengut siseturul ning dünaamikat kogu asjaomase väärtusahela ulatuses. Näiteks teatavatel juhtudel (nt kujunemisjärgus sektorites või sektorites, mida iseloomustavad tarneahela kitsaskohad või oligopoolne struktuur) võib kasu olla suurem kui alguses paistab.

välisriigi subsidium on moonutav. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 1 kohaselt tuleb samuti hinnata, kas välisriigi subsidiumil on konkurentsile siseturul tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju²⁷.

35. Selle punkti ülesehitus on järgmine.
- Punktis 2.4.1 käsitletakse üldpõhimõtteid, mida komisjon kohaldab selle hindamisel, kas välisriigi subsidiumil on tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju konkurentsile siseturul.
 - Punktis 2.4.2 käsitletakse sisulist õigusnormi, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsidium mõjutab tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi siseturul.
 - Punktis 2.4.3 selgitatakse samme, mida komisjon selles hindamises võtab, uurides esiteks välisriigi subsidiumi mõju subsideeritud ettevõtja käitumisele ja teiseks seda, kuidas see käitumine võib muuta või häirida konkurentsikäitumist, kahjustades teisi majandustegevuses osalejaid.
 - Punktis 2.4.4 esitatakse mõned näited moonutuste liikide kohta ja kirjeldatakse seda, millist liiki hindamist komisjon teeb.

2.4.1. Üldpõhimõtted, mida kohaldatakse, et teha kindlaks, kas välisriigi subsidium mõjutab tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi siseturul

36. Komisjon leiab, et välisriigi subsidiumil on konkurentsile tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 1 tähenduses, kui sellel on negatiivne mõju võrdsetele tingimustele siseturul²⁸. Negatiivne mõju võrdsetele tingimustele avaldub siis, kui toimub konkurentsikäitumise tegelik või potentsiaalne muutumine või häirimine, kahjustades teisi siseturul tegutsevaid majandustegevuses osalejaid²⁹.
37. Selline muutumine või häire võib toimuda seoses mis tahes tegevusega, millega uurimise all olev ettevõtja siseturul tegelikult või potentsiaalselt tegeleb, sealhulgas *greenfield*-investeeringud, teenuste osutamine, liidus toodetud toodete müük, konkurentsipõhised protsessid (ametlikud pakkumismenetlused või mitteametlikud läbirääkimised) siseturul tegutsevate ettevõtete omandamiseks või osalemine liidu hankemenetlustes. Samuti võib see toimuda mis tahes järgneva etapi, eelneva etapi, seotud või muul viisil kaudselt mõjutatud sektori suhtes, võrreldes sektoritega, kus ettevõtja tegutseb.
38. Komisjon võib oma hinnangus arvesse võtta uurimise all oleva ettevõtja või tema konkurentide ning ettevõtja majandustegevusega otseselt või kaudselt seotud sektorite tegevuse tegelikku või tõenäolist arengut üldiselt.
39. Riigihanke menetlustes võib komisjon uurida muid sama menetluse raames esitatud pakkumusi, et hinnata, kas subsideeritud pakkujal oli potentsiaal heidutada teisi ettevõtjaid isegi konkreetsetes pakkumuses osalemast või teised üle pakkuda ja saada leping.

²⁷ Määruse (EL) 2022/2560 artikkel 4.

²⁸ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendused 4, 6, 8 ja 76.

²⁹ Kui ei ole sätestatud teisiti, tähendab mõiste „majandustegevuses osaleja“ käesolevates suunistes siseturul tegelikult või potentsiaalselt tegutsevaid ettevõtjaid või muid majandustegevuses osalejate kategooriaid (nt tarbijad või töötajad). Käesolevate suuniste kohaldamisel võib majandustegevuses osalejatena käsitada ka majandustegevusega tegelevaid riike.

40. Kui uurimise all olev ettevõtja on saanud kasu mitmest välisriigi subsidiumist, võib selle hindamisel, kas mõni neist subsidiumidest avaldab negatiivset mõju võrdsetele tingimustele, võtta arvesse mõne või kõigi nende subsidiumide koosmõju.

2.4.2. *Õigusnorm, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsidium mõjutab tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi siseturul*

41. Komisjon peaks põhimõtteliselt kindlaks tegema, et välisriigi subsidium, parandades ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul, tegelikult või potentsiaalselt muudab või häirib siseturu konkurentsidiinamikat teiste siseturul tegutsevate majandustegevuses osalejate kahjuks. Välisriigi subsidium ei pea olema ainus põhjus negatiivsele mõjule, mis avaldub konkurentsile siseturul. Piisab, kui välisriigi subsidium aitab kaasa negatiivsele mõjule, mis avaldub konkurentsile siseturul.

42. Selle tõendamine, et välisriigi subsidium avaldab negatiivset mõju konkurentsile siseturul, ei nõua komisjonilt tegeliku mõju tõendamist. Asjaolu, et välisriigi subsidium ei ole avaldanud tegelikku mõju konkurentsile, ei saa iseenesest ümber lükata selle potentsiaali konkurentsi mõjutada. Teisisõnu, kuigi komisjon võib välisriigi subsidiumi tegelikku mõju arvesse võtta, ei saa seda pidada tema hinnangus otsustavaks teguriks.

43. Tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju konkurentsile peab olema märkimisväärne. Lisaks määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõigetele 2 ja 3 ei ole aga kehtestatud miinimumkünnist, mille alusel teha kindlaks, kas välisriigi subsidium moonutab konkurentsi. Seega, kui on kindlaks tehtud, et välisriigi subsidium tegelikult või potentsiaalselt muudab või häirib konkurentsidiinamikat siseturul, kahjustades teisi siseturul tegutsevaid majandustegevuses osalejaid, ei ole vaja tõendada, et selline moonutus on tõsist laadi.

44. Siseturul juba tegutseva ettevõtja puhul põhineb hinnang selle kohta, kas välisriigi subsidium avaldab tegelikku või potentsiaalset negatiivset mõju konkurentsile üldiselt majanduslikul ja õiguslikul kontekstil, mis on olemas ajal, mil ta saab välisriigi subsidiumi.

45. Siseturul veel mitte tegutseva ettevõtja puhul põhineb hinnang selle kohta, kas välisriigi subsidium avaldab tegelikku või potentsiaalset negatiivset mõju konkurentsile üldiselt majanduslikul ja õiguslikul kontekstil, mis on olemas ajal, mil subsideeritud ettevõtja kavatses siseturul majandustegevusega tegeleda (vt punkt 2.2). Alles sel ajal, mitte varem, saab hinnata, kas kõnealune subsidium võib parandada subsideeritud ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul ning kas see võib mõjutada seeläbi tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi siseturul³⁰. Täpsemalt, siseturul veel mitte tegutsevate ettevõtjate puhul, kellele antakse välisriigi subsidiume siseturul koondumisel või kellele antakse välisriigi subsidiume, mis võimaldavad neil esitada siseturul põhjendamatult soodsa pakkumuse, peaks hindamine üldjuhul põhinema majanduslikul ja õiguslikul kontekstil ajal, mil ettevõtja kavatses koondumises osaleda või selles osaleb või kui ta valmistab ette ja esitab pakkumuse või lõpliku pakkumuse riigihanke menetluses.

³⁰ Näiteks kui ettevõtjale, kes ei tegutse siseturul, antakse subsidium, et töötada välja uus jäätmete ringlussevõtu tehnoloogia, ja kaks aastat hiljem kavatses ta investeerida siseturul uude ringlussevõtu tehasesse, saab ettevõtja hinnata välisriigi subsidiumit määruse (EL) 2022/2560 alusel alles uue investeeringu kavatsemise ajal ning komisjoni hinnang sellele subsidiumile määruse (EL) 2022/2560 alusel põhineb investeeringu kavandamise ajal olemasoleval majanduslikul ja õiguslikul kontekstil.

52. Näiteks võivad muutused hinnakujunduses või toodangut käsitlevates otsustes tuleneda suurema tõenäosusega välisriigi subsideeritud toetustest, mis on seotud ettevõtja majandustegevuse tasemega (näiteks subsideeritud toetused, mis on seotud teatava koguse toodete tootmisega, sotsiaalkindlustusmaksude vähendamisega, CO₂ heite maksu vähendamisega) või välisriigi subsideeritud toetustest, mille tulemuseks on ettevõtja muutuvkulude vähenemine. Välisriigi subsideeritud toetused (näiteks regulaarselt makstavad toetused, korduvad laenud, krediitliinid), mida antakse teatava sisendi soetamiseks, võivad samuti mõjutada hinnakujundusstiimuleid või tootmisotsuseid. Välisriigi subsideeritud toetused, mis seisnevad kindlaksmääratud summa ülekandmises (näiteks ühekordne toetus või kindlasummaline laen), võivad anda subsideeritud ettevõtjale paindlikkuse nende kasutamisel ja mõjutada sealhulgas ka hinnakujundusotsuseid. Muud muutused käitumises, nagu investeringud, laienemine uutele tegevusaladele või omandamised, võivad tuleneda fikseeritud subsideeritud toetustest, mis omakorda võivad kaudselt mõjutada hindu niivõrd kui need muudavad ettevõtja muutuvkulude struktuuri.
53. Välisriigi subsideeritud toetused, mis on struktureeritud ootustena rahalise toetuse suhtes, näiteks tagatised või kindlustused, mis jäävad allapoole turutaseme määrasid, võivad muuta subsideeritud ettevõtja suhtumist riski ja ajendada teda võtma suuremaid riske kas tavapärase äritegevuse käigus või oma investeerimisotsustes.
54. Informatiivsed võivad olla ka nende sektorite omadused ja konkurentsikäitumine, kus ettevõtja tegutseb, eelkõige nendes sektorites konkurentsi soodustavad tegurid. Sektorites, kus konkurents tuleneb peamiselt hinnast, on tõenäolisem, et neid välisriigi subsideeritud toetuste kasutatakse hindade alandamiseks või toodangu suurendamiseks. Seevastu innovatsioonist ning toodete või teenuste mitmekesistamisest ajendatud sektorites võib ettevõtjal olla stiimul suunata subsideeritud toetused teadus- ja arendustegevusse tehtavatesse investeringutesse. Lisaks sellele võivad selles hinnangus olla olulised subsideeritud toetuste ettevõtja majandustegevuse tase ning tema finants- ja majanduslik olukord. Näiteks tootjal, kelle tootmisvõimsus või tootmisvõimekus (näiteks juurdepääs asjakohasele oskusteabele või tehnoloogiale) on piiratud viisil, mis piirab tema kasvu, võib olla stiimul kasutada välisriigi subsideeritud toetust, et investeerida tootmisvõimsuse suurendamisse või tootmisvõimekuse suurendamisse.
- 2.4.3.2. Konkurentsikäitumine või selle häirimine teiste majandustegevuses osalejate kahjuks
55. Komisjon peaks hindama, kuidas punkti 2.4.3.1 kohaselt kindlakstehtud käitumine tegelikult või potentsiaalselt muudab või häirib konkurentsikäitumist, kahjustades teisi siseturul tegutsevaid majandustegevuses osalejaid.
56. Konkurentsikäitumine või häirimine võib toimuda mitmel viisil: näiteks leevendades majandusraskusi ja tugevdades subsideeritud ettevõtja rahalist usaldusväarsust, võib välisriigi subsideeritud toetus võimaldada ettevõtjal rakendada agressiivsemat kaubanduspoliitikat konkurentide arvelt. Teine näide on subsideeritud ettevõtja tootmis- ja/või investeerimiskulude vähendamine, mis seega muudab tema riskivõtmise stiimuleid ja toob kaasa tema turuletuleku, laiendamise või (kunstliku) säilitamise konkurentide arvelt. Koondumiste puhul võivad võimalikule omandajale antud välisriigi subsideeritud toetused muuta äriühingute omandamise üle peetavate läbirääkimiste tulemusi, sealhulgas heidutades konkureerivaid investoreid läbirääkimistel osalemast või takistades neil äriühingut omandada.

57. Selleks et hinnata, mil määral võivad muutused subsideeritud ettevõtja suhtelises konkurentsivõimes mõjutada negatiivselt teisi majandustegevuses osalejaid, võib komisjon tavaliselt kaaluda mitut näitajat, näiteks järgmisi.
- a. Välisriigi subsiidiumi ulatus, eesmärk ja tingimused: näiteks, kui kolmas riik määratleb teatavat välisriigi subsiidiumi nii, et see on ette nähtud teatava eesmärgi saavutamiseks või on sellele suunatud, mis on seotud subsideeritud ettevõtja tegevusega siseturul, võib seda eesmärki hindamisel arvesse võtta. Asjakohased võivad olla ka välisriigi subsiidiumiga hõlmatud tegevuse liik või kulud.
 - b. Välisriigi subsiidiumi suurus: mida suurem on välisriigi subsiidium, seda suurem on majanduslik eelis, mida ettevõtja sai konkurentide ees, ning seda tõenäolisem on, et see mõjutab siseturu konkurentsidünaamikat³³. Välisriigi subsiidiumi suurus – niivõrd kui seda on võimalik kindlaks määrata komisjonile kättesaadavate faktide põhjal – saab arvesse võtta nii absoluutarvudes kui ka seoses muude teguritega, nagu ettevõtja suurus või tema tegevus siseturul, selle sektori suurus, kus uurimise all olev ettevõtja siseturul tegutseb, või investeeringu väärtus. Näiteks kui välisriigi subsiidium katab olulise osa ostuhinnast, pakub see suurema tõenäosusega konkureerivad investorid üle või heidutab neid ning moonutab seega omandamisprotsessi³⁴. Samamoodi võivad välisriigi subsiidiumid, mis katavad olulise osa riigihanke menetluse tulemusel sõlmitava lepingu hinnangulisest maksumusest, suurema tõenäosusega üle pakkuda või heidutada teisi pakkujaid ja seega moonutada konkurentsi selles menetluses³⁵.
 - c. Välisriigi subsiidiumi liik: näiteks otsetoetustel või soodusrahastamisel, mida antakse intressivabade laenude vormis riigi osalusega ettevõttele konkreetse tootmisvõimsusse tehtava investeeringu jaoks teatavas sektoris, on suurema tõenäosusega negatiivne mõju samas sektoris tegutsevatele konkureerivatele ettevõtjatele. Määruse (EL) 2022/2560 artiklis 5 sätestatud liikide alla kuuluvad välisriigi subsiidiumid avaldavad konkurentsile kõige tõenäolisemalt negatiivset mõju.
 - d. Ettevõtja suurus, tema tegelik või võimalik positsioon siseturul ning tema tegeliku või võimaliku tegevuse ulatus: välisriigi subsiidium subsiidiumisaajale, kelle majandustegevus siseturul on väike ja sellel puuduvad tegelikud ja konkreetset laienemisvõimalused, põhjustab väiksema tõenäosusega moonutusi kui välisriigi subsiidium subsiidiumisaajale, kelle majandustegevus siseturul on suuremahuline või kes võib kasutada välisriigi subsiidiumi oma kohaloleku laiendamiseks³⁶. Komisjon võib peale suuruse arvesse võtta ka muid näitajaid, mis näitavad ettevõtja tegevuse tähtsust siseturu toimimise seisukohast, näiteks ettevõtja rolli väärtusahelas.
 - e. Sektori omadused, kus ettevõtja tegutseb või kus ta tõenäoliselt tegutseb: need hõlmavad eelkõige selle suurust ja tõenäolist arengut, konkurentsitingimusi, turuletuleku ja laienemise tõkkeid, mõju järgneva etapi või kaudselt mõjutatud sektoritele jne. Komisjon võib eelkõige arvesse võtta tegureid, mis soodustavad konkurentsi nendes sektorites. Näiteks sektorites, kus konkurents tuleneb

³³ Teatavatel juhtudel võib suhteliselt piiratud suurusega välisriigi subsiidium siiski mõjutada ka siseturgu (näiteks väga väikeste marginaalidega sektorites). See sõltub juhtumi konkreetsetest asjaoludest.

³⁴ Kui välisriigi subsiidium katab siiski väikese osa ostuhinnast, ei välista see moonutuse olemasolu.

³⁵ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 19.

³⁶ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 19.

peamiselt hinnast, võib komisjon hinnata, kas välisriigi subsidium võimaldab subsideeritud ettevõtjal hindu alandada või laiendada tootmist konkurentide kahjuks; sektorites, mida iseloomustab piiratud tootmisvõimsus, võib komisjon hinnata, kas välisriigi subsidium võimaldab subsideeritud ettevõtjal investeerida täiendavasse tootmisvõimsusesse konkurentide kahjuks. Konkurentsi võivad moonutada välisriigi subsidiumid sektorites, mida iseloomustab liigse tootmisvõimsus, või välisriigi subsidiumid, mis põhjustavad liigset tootmisvõimsust, säilitades kahjumlikke varasid või kannustades investeerima tootmisvõimsuse suurendamisse, mida muidu ei oleks ellu viidud, kuna need võivad turult välja tõrjuda või marginaliseerida tõhusamaid osalejaid³⁷.

f. Õigusraamistik: komisjon võib arvesse võtta ka õigusakte, valdkondlikke määrusi ja muid ELi või selle liikmesriikide vastu võetud meetmeid. Samuti võib komisjon kaaluda, kas välisriigi subsidiumist tingitud negatiivset mõju siseturu konkurentsidiinamikale võib suurendada või laiendada see, kui asjaomasele välisriigi subsidiumile lisanduvad muud meetmed, mida ei peeta eraldi võetuna problemaatiliseks³⁸.

58. Punktis 57 esitatud näitajate loetelu ei ole ammendav. Lisaks sellele ei tohiks konkreetse juhtumi puhul asjakohaseid näitajaid vaadelda eraldi, vaid neid tuleks välisriigi subsidiumi negatiivse mõju hindamiseks analüüsida koos.

2.4.4. Näide moonutuste peamiste liikide kohta

59. Selles punktis on esitatud mitteammendav ülevaade mõningatest moonutuste liikidest. Iga liigi puhul on analüüsitud, kuidas välisriigi subsidium võib mõjutada ettevõtja käitumist, tegelikku või võimalikku negatiivset mõju konkurentsile siseturul ning lõpuks, millist liiki hindamise komisjon võiks teha ja millised on näitajad, mida võiks hindamisel kasutada.

2.4.4.1. Konkurentsi moonutamine teiste ettevõtjate omandamisel

60. Omandamisprotsessi kontekstis kaalub komisjon kõigepealt, kas välisriigi subsidiumid võisid hõlbustada uurimise all oleval ettevõtjal omandamist, mida muidu ei oleks toimunud või ei oleks toimunud samal viisil (näiteks üksnes väiksemas mahus või ulatuses või teistsugustel tingimustel), kui välisriigi subsidiume ei oleks antud³⁹. Teiseks kaalub komisjon, kas välisriigi subsidium mõjutab omandaja konkurentsiseisundi paranemise tõttu tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi seoses omandamise protsessiga.

61. Välisriigi subsidium võib uurimise all oleval ettevõtjal võimaldada pakkuda sihtettevõtja omandamiseks soodsamaid tingimusi kui need, mis oleks kehtinud tavapärasel turuolukorras. Soodsamad tingimused võivad seisneda näiteks kõrgema ostuhinna pakkumises,⁴⁰ mida võivad soodustada näiteks välisriigi subsidiumid, mis vähendavad omandaja kapitalikuluseid. Atraktiivsemad tingimused võivad seisneda ka müüjate pakkumise paremas rahastamisstruktuuris, näiteks rahamaksete suurem osakaal või ettemaksete suurem osakaal, samuti täiendavad rahastamiskohustused.

³⁷ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 19.

³⁸ Näiteks turutingimustel antud laenu, mida on võimaldanud subsideeritud tagatis.

³⁹ Vt komisjoni 24. septembri 2024. aasta otsus juhtumi FS.100011 kohta – e&/PPF Telecom Group, C(2024) 6745 final, põhjendus 281.

⁴⁰ Vt komisjoni otsus juhtumi FS.100011 kohta – e&/PPF Telecom Group, põhjendus 284.

Atraktiivsemad tingimused võivad seisneda ka püüdes võtta arvesse tehingu erinevaid piire, mis on müüjale sobivamad⁴¹.

62. Välisriigi subsiidium võib mõjutada negatiivselt konkurentsi seoses omandamisprotsessiga, näiteks kui see tõrjub välja teised investorid neid üle pakkudes või heidutades neid omandamises osalemast. Kõrgeim hind, mida investor on valmis ettevõtja omandamise eest maksta, on tavaliselt selle ettevõtja eeldatava kasumlikkuse ja omandamisega seotud rahastamiskulude tegur. Eeldatav kasumlikkus omakorda sõltub muude tegurite hulgas omandamisega kaasnevast tõhususe suurenemisest (näiteks kasu, mis tuleneb omandava ettevõtte ja sihtettevõtja ühendamisest tulenevast sünergiast). Subsideeritud investor, kellel on väiksemad rahastamiskulud, kusjuures kõik muud tegurid on võrdsed, on suurema tõenäosusega valmis maksta sihtettevõtja eest kõrgemat hinda kui subsideerimata konkurent, isegi kui viimane toob ettevõttele kaasa sama või suurema kulutasuvuse. Sellest tulenevalt võib välisriigi subsiidium põhjustada ressursside ebatõhusat jaotamist ja vähendada konkurentide kasvuvõimalusi omandamiste kaudu või muuta nende omandamised kulukamaks, mis võib piirata tõhususe suurendamise võimalust (nt mastaabi- ja mitmekülgussäästu kaudu) ja innovatsiooni (nt põhitehnoloogiatele juurdepääsu või nende kombineerimise kaudu).
63. Komisjoni hinnang põhineb mitmel näitajal, mis sõltuvad juhtumi faktidest ja asjaoludest. Näiteks välisriigi subsiidium, mis katab olulise osa sihtettevõtja ostuhinnast, avaldab tõenäoliselt negatiivset mõju konkurentsile⁴².
64. Võrdlemine teiste konkureerivate pakkumustega ei pruugi alati võimalik olla. Sellistes olukordades võib komisjon näiteks võrrelda pakutavat hinda võrreldavate varasemate omandamiste hinnaga, kui see on kättesaadav. Komisjon võib tugineda ka sisedokumentidele, sealhulgas hindamismudelitele, et teha kindlaks, kas välisriigi subsiidium võib viia pakkumuseni, mis ei oleks tavapärases turuolukorras valdav. Komisjon võib hinnata ka seda, kas subsideeritud huvitatud ostja olemasolu võis heidutada teisi investoreid omandamisprotsessis osalemast, konkureerivat pakkumust esitamast või isegi läbirääkimisi alustamast^{43,44}.

2.4.4.2. Konkurentsi moonutamine välisriigi subsiidiumi mõju tõttu subsideeritud ettevõtja tegevusotsustele

65. Välisriigi subsiidium võib mõjutada ettevõtja käitumist siseturul, näiteks hõlbustades madalamate hindade või paremate müügitingimuste pakkumist ja/või tootmise või müügi laiendamist üle välisriigi subsiidiumi puudumise korral tõenäolise taseme. Sektorites, mida iseloomustab mastaabisääst või mitmekülgussääst, võib tootmise laiendamise subsideerimisel olla mitmekordistav mõju, mis toob kaasa täiendavaid kulueeliseid.
66. Täpsemalt võib agressiivne hinnakujundus ning müügi ja tootmise laiendamine (või kunstlikult samas ulatuses säilitamine) toimuda siis, kui ettevõtja tegevus siseturul saab kasu juurdepääsust subsideeritud sisenditele, sealhulgas madalamatele käibekapitalikuludele, või siis subsideeritud oskusteabele või tehnoloogialahendustele, ning seega ettevõtja väiksematest tootmiskuludest. Isegi kui välisriigi subsiidiumid ei

⁴¹ Vt komisjoni otsus juhtumi FS.100011 kohta – e&/PPF Telecom Group, põhjendus 281.

⁴² Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 19.

⁴³ Vt komisjoni otsus juhtumi FS.100011 kohta – e&/PPF Telecom Group, punkt 282.

⁴⁴ Komisjon võib arvesse võtta ka omandatud varade strateegilist olemust või nappust, kuna see võib mõjutada nende väärtust. Ka omandamise majanduslik põhjendus võib olla hindamisel asjakohane tegur.

muuda tootmiskulusid ettevõtja rahaliste vahendamise suurendamise kaudu (näiteks kapitalisüstide kaudu), võivad need hõlbustada kahjumlikku strateegiat, mis võimaldaks ettevõtjal konkreetse kulutaseme korral hindu alandada. Selleks et hinnata, kas välisriigi subsideerimine võib vähendada uurimise all oleva ettevõtja muutuvaid tootmiskulusid või võimaldada hindu alandada, võib komisjon olenevalt juhtumi asjaoludest võtta arvesse kvalitatiivseid ja/või kvantitatiivseid elemente. Kui aga teave uurimise all oleva ettevõtja kulude kohta ei ole komisjonile kättesaadavad või lihtsalt ei ole usaldusväärsed, võib komisjon olenevalt juhtumi asjaoludest kasutada muid asjakohaseid võrdlusluseid. Välisriigi subsideerimine, mis võimaldab sisendite tarnimiseks kunstlikult pikki maksetähtaegu või välisriigi subsideerimine, mis seisneb lühiajaliste laenude või muude likviidsusvahendite andmises turuhinnast madalama hinnaga, võib vähendada ettevõtja rahastamiskulusid.

67. Välisriigi subsideerimine võib võimaldada subsideeritud ettevõtjal pakkuda oma klientidele muid soodsaid müügingimusi nagu pikad maksetingimused ning täiendavad ja/või laiendatud tagatised (näiteks laiendades kaubanduskrediiti oma klientidele). Tagatised ja eelkõige piiramatud tagatised⁴⁵ võivad samuti soodustada subsideeritud ettevõtja agressiivsemat kaubanduspoliitikat⁴⁶.
68. Negatiivne mõju konkurentsile võib seisneda näiteks samas sektoris tegutsevate konkurentide müügi ja kasumi vähenemises, mille tulemuseks on nende tegevusmahu võimalik vähendamine, marginaliseerumine ja/või investeerimisstiimulite vähenemine ning äärmuslikul juhul nende turult lahkumine.
69. Näitajad, mis võivad olla hindamisel asjakohased, varieeruvad sõltuvalt moonutuse liigist. Subsideerimisaja tõenäolise käitumise hindamisel võivad olulised olla välisriigi subsideerimise laad ja liik: madalad hinnad või tootmistaseme tõus on suurema tõenäosusega tingitud pigem sellistest välisriigi subsideerimistest, mis mõjutavad ettevõtja muutuvkulusid, nagu korduvad laenud või välisriigi subsideerimine, mis on otseselt seotud tootmistasemega või teatavate tootmiskuluartiklitega, mitte niivõrd ühekordsetest välisriigi subsideerimistest. See ei tähenda siiski, et püsikuludega seotud välisriigi subsideerimine ei saa teatavatel tingimustel mõjutada ka hinnakujundusotsuseid. Tootmistaseme tõstmisele suunatud välisriigi subsideerimistega seotud moonutuste hindamisel võib olla asjakohane hinnata subsideeritud ettevõtja vaba tootmisvõimsust ja/või tema suutlikkust tootmisvõimsust suurendada. Mastaabisääst võib olla asjakohane ka selle hindamisel, kas välisriigi subsideerimisel võib olla mitmekordistav mõju ja kas sellega võivad kaasneda täiendavad eelised, laiendades seega välisriigi subsideerimise võimalikku negatiivset mõju. Asjakohane võib olla ka selliste majandusraskuste eelnev esinemine, mida välisriigi subsideerimine võib leevendada, võimaldades hindu alandada või tootmisvõimsust suurendada. Välisriigi subsideerimise suurus (absoluutne või võrrelduna hindade või tegevuskuludega) ning subsideeritud ettevõtja ja teiste sama sektori ettevõtjate suhteline suurus võivad aidata mõista siseturul esineva moonutuse ulatust.

⁴⁵ Piiramatu riigigarantii vormis välisriigi subsideerimine on tagatised, mida kolmas riik annab otseselt või kaudselt, sellise tagatise suurus ja/või kestus piiramata. Piiramatud tagatised võivad avaldada konkurentsile negatiivset mõju, kuna need muudavad abi saava ettevõtja piiratud vastutuse laadi.

⁴⁶ Kokkuvõttes võib piiramatu tagatis kaasa tuua subsideeritud äriühingu ebatõhusa turuletuleku või tegevuse laiendamise või (kunstliku) säilitamise konkurentide arvelt, kelle müük ja kasum võivad väheneda, mis toob kaasa väiksemad investeeringud, marginaliseerumise ja äärmuslikul juhul turult lahkumise.

2.4.4.3. Subsideeritud ettevõtja investeerimisotsuste muutmine

70. Välisriigi subsidium võib mõjutada ettevõtja käitumist siseturul viisil, mis vähendab investeerimiskulusid ja hõlbustab teatavaid investeeringuid, mida ta muidu ei oleks teinud, mõjutades tootmistaset. Samamoodi võivad mõned välisriigi subsidiumid, näiteks piiramatud tagatised, võimaldada subsideeritud ettevõtjal teha suurema riskiga investeeringuid, leevendades sellise riskikäitumise negatiivseid tagajärgi⁴⁷.
71. Negatiivne mõju konkurentsile võib sõltuvalt investeeringu liigist olla erinev. Näiteks võib investeering, mis põhjustab subsideeritud ettevõtja toodangu suurenemist või tema toodete/teenuste parandamist ja/või mitmekesistamist aidata vähendada konkurentide eeldatavat kasumit või pärssida nende tulevasi investeeringuid. Investeering liigsesse tootmisvõimsusesse võib takistada nende turuletulekut või kaasa tuua konkurentide lahkumise turult, eriti paigalseisus või hääbuvates sektorites. Selle hindamise eesmärgil võib komisjon uurida ka seda, kuidas konkurendid tõenäoliselt reageeriksid välisriigi subsidiumile.
72. Näitajad, mis võivad olla hindamisel asjakohased, on erinevad sõltuvalt moonutuse liigist. Subsidiumisaaja käitumise hindamisel võivad olla olulised välisriigi subsidiumi laad ja liik. Näiteks mõjutavad investeerimisotsuseid suurema tõenäosusega välisriigi subsidiumid, mis ei ole seotud ettevõtja muutuvkuludega (näiteks ühekordsed laenud või toetused) ning välisriigi subsidiumid, mis vähendavad subsidiumisaaja kapitalikulusid. See ei tähenda siiski, et muutuvkuludega seotud välisriigi subsidiumid ei saa investeerimisotsuseid mõjutada.
73. Tootmisvõimsusse tehtavate investeeringute korral võib selle tootmisvõimsuse suurus võrreldes sektori olemasoleva tootmisvõimsusega olla oluline ka selleks, et määrata kindlaks teiste majandustegevuses osalejate kahjustamine. Samuti võib olla kasulik analüüsida, kas esineb liigne tootmisvõimsus ja kuidas sektori tegevus on arenenud. Näiteks liigse tootmisvõimsuse korral mõjutab tootmisvõimsuse suurendamist soodustav välisriigi subsidium konkurentsi suurema tõenäosusega negatiivselt. Seevastu sektoris, kus on vaja luua uut võimsust (näiteks ümberkujundamise tõttu), võivad investeerimistoetused anda subsidiumisaajale edumaa ning seega tõkestada või edasi lükata konkurentide investeeringuid. Kui investeeritakse suutlikkusesse (näiteks oskusteave, spetsialiseerunud töötajad või teenuseosutajad, tehnoloogiad), võib selle suutlikkuse suurus ja laad sektoris olla asjakohane ka selleks, et teha kindlaks, kas see võib kahjustada konkurentsi.

2.4.4.4. Väärtusahela muudel tasanditel toimuva tegevuse moonutamine

74. Välisriigi subsidium võib mõjutada ettevõtja käitumist viisil, mis mõjutab negatiivselt väärtusahelat.
75. Näiteks võib subsideeritud tegevuse laienemine suurendada nõudlust teatava sisendi järele, mis võib muuta konkurentide juurdepääsu nendele sisenditele raskemaks või kulukamaks, suurendada konkurentide kulusid või isegi neid välja tõrjuda. Seevastu

⁴⁷ Mõnel juhul võib piiramatu riigigarantii olemasolu parandada näiteks abi saava ettevõtja krediitdireitingut, mis võib otseselt või kaudselt väljenduda laenude või krediitliiniinde atraktiivsemates finantstingimustes. Suurem riskide võtmine võib näiteks kajastuda esimesena turule siseneja eelises teatavatesse sektoritesse sisenemisel ning teadus- ja arendustegevuse või oskusteabega seotud investeeringute tegemise suutlikkuse suurenemises võrreldes konkurentidega. Kokkuvõttes võib suurem riskide võtmine kaasa tuua subsideeritud ettevõtja ebatõhusa turuletuleku või laienemise subsideerimata konkurentide arvelt, kelle müük ja kasum võivad väheneda, mis toob kaasa väiksemad investeeringud, marginaliseerumise ja äärmuslikul juhul turult lahkumise.

näiteks konkurentide tegevuse vähenemine võib negatiivselt mõjutada nõudlust konkureerivatelt tarnijatelt pärit sisendite järele. Selle tulemusena võib väheneda nende tarnijate kasumlikkus ja seega nad võivad investeerida vähem oma toodetesse või tõenäoliselt turult lahkuda.

76. Samamoodi võivad välisriigi subsideerimised häirida või muuta konkurentsivõimet siseturul väärtusahela eri tasanditel, kui neist saavad kasu näiteks vahendusteenuse osutajad; aidata kaasa konkreetse ettevõtte või ettevõtte vara ümberpaigutamisele väljapoole liitu, häirides seeläbi pakkumist või nõudlust siseturul; või aitavad takistada juurdepääsu oskusteabele, andmebaasidele, patentidele või muule intellektuaalomandile, mida kasutavad siseturul tegutsevad äriühingud.
77. Hindamisel kasutatavate näitajate liik võib sõltuda konkreetsest analüüsitavast moonutusest. Üldiselt võivad olla asjakohased välisriigi subsideerimise liik ja subsideerimise suurus. Eelkõige leiab komisjon suurema tõenäosusega, et suhteliselt suur hulk välisriigi subsideerimisi on moonutavad. Asjakohane on ka subsideeritud ettevõtja vertikaalse integratsiooni tase kogu väärtusahelas, kuna see võib hõlbustada kontrolli oluliste sisendite üle. Selle sektori omadused, kus subsideeritud ettevõtja tegutseb koos teiste majandustegevuses osalejatega, võib samuti selgitada võimalust, et välisriigi subsideerimine võib mõjutada väärtusahela muid tasandeid. Näiteks võib komisjon pöörata eriti suurt tähelepanu mastaabi- ja mitmekülgssussäästule ja sõltuvustele kogu tarne- või väärtusahelas.

2.5. Kriteeriumide kohaldamine, mille alusel tehakse kindlaks, kas välisriigi subsideerimine põhjustab või võib põhjustada siseturu moonutusi riigihanke menetluste kontekstis

78. Riigihankemenetluste kontekstis on määruse (EL) 2022/2560 artiklis 27 sätestatud: „[v]älisriigi subsideerimised, mis põhjustavad või võivad põhjustada moonutusi riigihanke menetluses, on välisriigi subsideerimised, mis võimaldavad ettevõtjal esitada asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodsa pakkumuse“. Lisaks sellele on artiklis 27 sätestatud, et määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 kohane hinnang selle kohta, kas tegemist on siseturu moonutusega ja kas pakkumus on põhjendamatult soodne, piirdub asjaomase riigihanke menetlusega. Kuigi komisjon peab oma hinnangus arvesse võtma ettevõtja konkurentsiseisundi paranemist välisriigi subsideerimise tõttu ja subsideerimise tegelikku või võimalikku negatiivset mõju riigihanke menetluses, keskendub ta hinnangus sellele, kas välisriigi subsideerimine võimaldab ettevõtjal tegelikult või potentsiaalselt esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse.

2.5.1. Suutlikkus esitada põhjendamatult soodne pakkumus

79. Välisriigi subsideerimine mõjutab pakkumust, mis on soodne seoses riigihanke menetlusega hõlmatud ehitustööde, asjade ja teenustega, kui see välisriigi subsideerimine võimaldab ettevõtjal esitada pakkumuse, mis sisaldab soodsamaid tingimusi, näiteks hinda, kui ilma välisriigi subsideerimise, ja kui neid tingimusi ei saa usutavalt selgitada muude teguritega.
80. Subsideerimine, mis võimaldab ettevõtjal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse, on põhimõtteliselt subsideerimine, mis anti kas ettevõtjale või ühele määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõike 1 punktis b loetletud üksustest. Lineaarse kontrolliva osaluse seose olemasolu määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõike 1 punktis b osutatud üksuste vahel, kes kuuluvad ettevõtjaga samasse kontserni, võib nii stimuleerida kui ka hõlbustada välisriigi subsideerimise ülekandmist nende üksuste vahel. Seega kehtib määruse (EL) 2022/2560 kohane teatamiskohustus kõigi sellesse lineaarsesse struktuuri kuuluvate

kontserni üksuste suhtes. Teatavatel asjaoludel võib välisriigi subsidium, mis on antud ettevõtja kontserni kuuluvale üksusele või peamise alltöövõtja või peamise tarnija üksusele, kuid väljaspool määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõike 1 punkti b kohaldamisala, võimaldada ettevõtjal (määruse (EL) 2022/2560 artikli 27 tähenduses) esitada ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodsa pakkumuse.

81. Seepärast väärrib märkimist, et asjaolu, et välisriigi subsidiumi ei anta mitte ettevõtjale või peamisele alltöövõtjale või peamisele tarnijale, vaid nende kontserni kuuluvale üksusele, ei ole piisav välistamiseks, et välisriigi subsidium võib võimaldada ettevõtjal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse. Samuti ei piisa sellisel juhul ainuüksi asjaolust, et välisriigi subsidium anti mõnele teisele ettevõtja või peamise alltöövõtja või peamise tarnija kontserni kuuluvale äriühingule, välistamiseks, et välisriigi subsidium tegelikult või potentsiaalselt parandab ettevõtja konkurentsiseisundit riigihanke menetluse kontekstis.
82. Ettevõtja, peamine alltöövõtja või peamine tarnija võivad sellisest välisriigi subsidiumist kasu saada, eelkõige juhul, kui välisriigi subsidium, mis on antud nende kontserni kuuluvale üksusele, ei piirdu õiguslikult ega faktiliselt selle üksusega ning võib seega olla ettevõtja, peamise alltöövõtja või peamise tarnija käsutuses oma pakkumuses otse või kaudselt kasutamiseks või sellest kasu saamiseks⁴⁸. Sellega seoses kohaldatakse käesolevate suuniste punkti 26 ka riigihanke menetluste suhtes, milles kirjeldatakse ristsubsidieerimise võimalikke stiimuleid. Näiteks võib see olla nii juhul, kui võivad olla selged stiimulid subsidiumide ülekandmiseks kontserni üksuste vahel eraldiseisvas ärivaldkonnas, isegi kui üksuste vahel puudub ametlik sõltuvussuhe. Need stiimulid tulenevad majandus- ja finantsalasest omavahelisest seotusest ärivaldkonnas, mis võivad põhineda koordineeritud strateegiatel, vastastikusel majanduslikul sõltuvusel ja osakonnasisestel tehingutel, nagu kaupade ja teenuste vahetamine või finants- või muu materiaalne ja immateriaalne vara ning koostoime.

2.5.1.1. Pakkumuse soodne laad

83. Kõigepealt hindab komisjon, kas ettevõtja esitatud pakkumus on asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses *soodne*.
84. Eelis võib seisneda näiteks hinna vähendamises, kvaliteedi parandamises või paremate tingimuste pakkumises tarneaja ja tellimuse täitmise aja, garantiitingimuste ja müügijärgse toetuse, maksetingimuste, teenusetasemelepete, lepingu paindlikkuse, tehnilise kirjelduse järgimise, riskijuhtimise, innovatsiooni, sotsiaalsete ja kestliku arengu väärtuste seisukohast seoses asjaomase riigihankega.
85. Komisjon võib teha järelduse, et pakkumus on soodne mitmel viisil, eelkõige järgmiselt:
 - a. pakkumuse hindamine, võrreldes selle tingimusi teiste sarnaste pakkumustega, mis on esitatud samas riigihanke menetluses, et teha kindlaks tüüpilised elemendid, tegurid ja majanduslikud eeldused, mida selle konkreetse pakkumuse arvutamisel tavaliselt kasutatakse, võimaldades seega komisjonil kindlaks määrata võrreldava võrdlusaluse. Eesmärk on teha kindlaks, milline oleks olnud

⁴⁸ Kui komisjon teeb kindlaks välisriigi rahalise toetuse, mis on antud ettevõtja kontserni kuuluvale äriühingule, kuid väljaspool määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõike 1 punkti b kohaldamisala, võib komisjon esitada teabenõude, et kinnitada, kas välisriigi rahaline toetus: i) on välisriigi subsidium ja ii) toob kaudselt ettevõtjale kasu. Selle hindamise eesmärk on kontrollida, kas välisriigi subsidium, mis on antud otse ettevõtja kontserni kuuluvale äriühingule, kuid väljaspool määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõike 1 punkti b kohaldamisala, võib võimaldada ettevõtjal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse.

pakkumus, kui see ei oleks saanud kasu välisriigi subsideerimisest. Seepärast võib komisjon pakkumuste võrdlemiseks uurida, kas võrdluseks kasutatud pakkumustes on märke välisriigi subsideerimise kohta. Selle eesmärk on kõrvaldada võrdlusest kõik pakkumused, mis said kasu välisriigi subsideerimisest, sest kehtivaks võrdlusaluseks võivad olla ainult pakkumused, mis ei saanud kasu välisriigi subsideerimisest. Mida suurem on pakkumuste arv, seda suuremat tähtsust võib komisjon nende tingimustele omistada, et luua sobiv võrdlusalus;

- b. pakkumuse hindamine, et võrrelda selle tingimusi täiendavalt avaliku sektori hankija või võrgustikusektori hankija sisehinnangutega, sealhulgas hinna, kvaliteedi ja muude asjakohaste valiku- ja hindamiskriteeriumide kohta, mida kasutatakse ligikaudselt. Selleks võib komisjon tutvuda avaliku sektori hankija kasutatud või koostatud ettevalmistavate dokumentidega⁴⁹. See hõlmab dokumente, mida avaliku sektori hankija hanke ettevalmistamisel kasutab, sealhulgas hanke jaoks kättesaadavaid uuringuid ja teavet sise-eelarve kohta, eelkonsultatsioone ja muid avaliku sektori hankija tehtud hindamisi, samuti hankedokumentide asjakohaseid osi, sealhulgas majanduslikku ja finantssuutlikkust, valiku- ja hindamiskriteeriume;
- c. uurimise all oleva pakkuja pakkumuse hindamine, et teha kindlaks, kas tema tingimused on paremad tingimustest, mis oleksid muidu tõenäoliselt esitatud ilma välisriigi subsideerimiseta. Sellisel juhul võib komisjon hinnata välisriigi subsideerimise mõju pakkumistingimustele, võrreldes esitatud pakkumust pakkumusega, mis oleks esitatud sellise välisriigi subsideerimise puudumise korral. Seetõttu hõlmab see hinnang nii eelise kui ka selle eelise põhjendatud või põhjendamatu laadi hindamist. Sellist võrdlust võib kasutada, kui see on asjakohane, näiteks kui pakkumuse soodne laad võib olla tingitud konkreetset liiki välisriigi subsideerimisest, näiteks piiramatutest tagatistest. Sellisel juhul saab kolmanda riigi tagatise mõju tõhusalt hinnata, võrreldes pakkumust välisriigi subsideerimisega ja pakkumust ilma selleta.

86. Lisaks sellele võib komisjon tugineda ka muudele teguritele, nagu avalikult kättesaadav teave, konkurentide esitatud teave või oma uurimise tulemused, et teha kindlaks, kas pakkumus on asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses soodne.

2.5.1.2. Eelise põhjendamatus

87. Kui komisjon leiab, et pakkumus on soodne, uurib ta eelise laadi. Eelis on põhjendamatu, kui see tuleneb märkimisväärsel määral⁵⁰ välisriigi subsideerimisest. Eelis on põhjendatud, kui seda saab usutavalt põhjendada muude teguritega kui välisriigi subsideerimisega⁵¹. Viimasel juhul leitakse, et eelis on tingitud kõnealustest teguritest, mitte välisriigi subsideerimisest. Kui ettevõtja ei saa eelise laadi usutavalt põhjendada muude teguritega, hindab komisjon, kas eelist võib pidada välisriigi subsideerimise tõttu põhjendamatuks.

⁴⁹ Käesolevates suunistes on määruse (EL) 2022/2560 artikli 2 punkti 4 kohaste viidetega avaliku sektori hankijale hõlmatud ka määruse (EL) 2022/2560 artikli 2 punktis 5 määratletud võrgustikusektori hankija.

⁵⁰ Vt eespool punkt 43.

⁵¹ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendused 20 ja 53.

88. Sellised muud tegurid, mille ettevõtja võib esitada selle põhjendamiseks, et eelis on „põhjendatud“, võivad puudutada eelkõige direktiivi 2014/24/EL⁵² artikli 69 lõikes 2 või direktiivi 2014/25/EL⁵³ artikli 84 lõikes 2 loetletud elemente, millega põhjendada põhjendamatult madala maksumusega pakkumusi,⁵⁴ näiteks asjaomase tootmisprotsessi kulutõhusus, innovatsioon või uudsed tehnilised lahendused või erandlikult soodsad tingimused, millest ettevõtja kaupade tarnimisel ja teenuste osutamisel kasu saab.
89. Sellega seoses võib vajaduse korral kohaldada põhimõtteid, mille Euroopa Liidu Kohus on välja töötanud põhjendamatult madala maksumusega pakkumuste analüüsimisel,⁵⁵ nimelt selleks, et hinnata, kas põhjendamatult madala maksumusega pakkumust õigustavad direktiivi 2014/24/EL artikli 69 lõikes 2 või direktiivi 2014/25/EL artikli 84 lõikes 2 osutatud elemendid, mis reguleerivad põhjendamatult madala maksumusega pakkumusi.
90. Komisjon võib siiski kasutada muid asjakohaseid kriteeriume, et hinnata, kas põhjendamatult madala maksumusega pakkumus on õigustatud. Ettevõtja võib lisaks direktiivi 2014/24/EL artikli 69 lõikes 2 või direktiivi 2014/25/EL artikli 84 lõikes 2 esitatud elementide loetelule esitada täiendavaid tegureid, mis võivad samuti tõendada, et pakkumuse soodne laad ei tulene välisriigi subsidiumist.
91. Kui ettevõtja ei suuda usutavalt selgitada oma pakkumuse soodsat laadi näiteks direktiivi 2014/24/EL artikli 69 lõikes 2 loetletud teguritega, uurib komisjon talle kättesaadava teabe põhjal, kas välisriigi subsidiumid võisid muuta pakkumuse soodsaks. Hindamine toimub juhtumipõhiselt, mille käigus komisjon kaalub erinevaid näitajaid ja seda, kas need võivad mõjutada pakkumistingimusi. Selles kontekstis kehtivad käesolevate suuniste punktides 49–54 esitatud selgitused. Igal juhul on väga tõenäoline, et pakkumistingimusi mõjutavad subsidiumid, mis katavad olulise osa lepingu hinnangulisest maksumusest⁵⁶.
92. Ei ole vaja, et välisriigi subsidium oleks ainus tegur, mis aitab kaasa pakkumuse soodsale laadile. Piisab, kui komisjon teeb kindlaks, et välisriigi subsidium võis pakkumistingimusi märkimisväärsel määral mõjutada.

2.5.1.3. Tegelik või potentsiaalne negatiivne mõju

93. Asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seotud põhjendamatult soodsa pakkumuse olemasolu võib avaldada asjaomasele riigihankele tegelikku või potentsiaalset mõju, võimaldades esiteks ettevõtjal sõlmida leping või teiseks andes sellele ettevõtjale võimaluse sõlmida leping raamlepingu alusel, mille jaoks ta on välja

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

⁵⁴ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 53.

⁵⁵ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. mai 2023, Veridos, C-101/22 P, ECLI:EU:C:2023:396; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. september 2022, Veridos, C-669/20, ECLI:EU:C:2022:684; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. september 2020, Tax-Fin-Lex, C-367/19, ECLI:EU:C:2020:685; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. oktoober 2017, Agriconsulting Europe SA, C-198/16, ECLI:EU:C:2017:784; kohtuotsus, Üldkohus, 2. veebruar 2017, European Dynamics, T-74/15, ECLI:EU:T:2017:55; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 27. november 2001, Impresa Lombardini, C-285/99, ECLI:EU:C:2001:640.

⁵⁶ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 19.

valitud, või kolmandaks võimaldades sellel ettevõtjal mõjutada riigihanke menetluse tulemusi, näiteks läbirääkimistega hankemenetluse raames.

94. Välisriigi subsiidium võib avaldada negatiivset mõju ka konkurentsile riigihanke menetluses, kus võimaliku huviga ettevõtjaid tõkestab või heidutab osalemast ootus, et nad konkureerivad subsideeritud ettevõtjaga. Eelkõige võib see nii olla juhul, kui ettevõtjad saavad teada teiste samas riigihanke menetluses osalejate isikutest või kui korduvates menetlustes osalemise tõttu eeldavad nad teatavate subsideeritud ettevõtjate osalemist samas hankemenetluses.

2.5.2. Menetluslikud kaalutlused

95. Komisjoni ainupädevuses on hinnata, kas pakkumus on põhjendamatult soodne. Tuleb siiski meeles pidada, et liidu riigihangete direktiivide kohaselt on avaliku sektori hankija samuti kohustatud uurima põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse põhjuseid, et vältida hilisemaid lepingu täitmise ebaõnnestumisi ning tagada vastavus õiguslikele ja sotsiaalsetele standarditele. Seega on komisjoni ja avaliku sektori hankija vaheline koordineerimine vajalik juhul, kui komisjon hindab pakkumuse põhjendamatult soodsat laadi välisriigi subsiidiumide alusel ja avaliku sektori hankija hindab pakkumuse põhjendamatult madalat maksumust muudel põhjustel kui välisriigi subsiidiumid.
96. Direktiivi 2014/24/EL artikli 69 kohaselt on avaliku sektori hankija kohustatud küsima selgitusi, kui pakkumus näib olevat põhjendamatult madala maksumusega. Kui tal on aga tõendeid selle kohta, et pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega üksnes välisriigi subsiidiumide tõttu – näiteks välisriigi subsiidiumide tõttu piiramatult tagatise või ekspordi rahastamise meetme vormis määruse (EL) 2022/2560 artikli 5 tähenduses – , peab ta sellest kahtlusest komisjonile teatama ja hoiduma omapoolsest läbivaatamisest.
97. Avaliku sektori hankija võib pakkumuse tagasi lükata üksnes siis, kui esitatud tõendid ei õigusta rahuldaval määral pakkumuse põhjendamatult madalat maksumust. Sellisel juhul peab avaliku sektori hankija teavitama komisjoni põhjendamatult viivitusega vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 32 lõikele 6. Kui avaliku sektori hankija otsustab pakkumust mitte tagasi lükata, kohaldatakse määruse (EL) 2022/2560 artikli 32 lõiget 1.

3. TASAKAALU HINDAMINE VASTAVALT MÄÄRUSE (EL) 2022/2560 ARTIKLILE 6

3.1. Õigusraamistik

98. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 6 lõike 1 kohaselt võib komisjon saadud teabe põhjal hinnata määruse (EL) 2022/2560 artiklite 4 ja 5 kohast välisriigi subsiidiumi negatiivset mõju siseturu moonutamise näol ja võrrelda seda positiivse mõjuga asjaomase subsideeritud majandustegevuse arengule siseturul, võttes seejuures arvesse välisriigi subsiidiumi muud positiivset mõju, näiteks laiemat positiivset mõju seoses asjakohaste ja eelkõige liidu poliitikaeesmärkidega.
99. Tasakaalu hindamine on juhtumipõhine hindamine, milles võetakse arvesse juhtumi konkreetseid asjaolusid, eelkõige välisriigi subsiidiumi põhjustatud tegelikku või potentsiaalset moonutust asjaomase majandustegevuse kontekstis siseturul ning välisriigi subsiidiumi positiivset mõju igal konkreetsel juhul.
100. Seega ei ole võimalik varem kindlaks teha, et teatavat liiki välisriigi subsiidiumil, mis vastab teatavatele tingimustele, oleks tingimata positiivne mõju, mis kaalub üles sellest välisriigi subsiidiumist tuleneva siseturu moonutuse. Seepärast on käesolevates suunistes esitatud juhised metoodika kohta, mida komisjon tavaliselt kohaldab tasakaalu

hindamisel, sealhulgas seoses positiivse mõjuga, mida komisjon võib arvesse võtta, ning menetluse kohta, mida komisjon järgib tasakaalu hindamise käigus juhtumipõhiselt.

101. Liikmesriikidel ning kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel on võimalik esitada teavet välisriigi subsidiumi positiivse mõju kohta, mida komisjon peaks tasakaalu hindamisel igakülgsest arvesse võtma. Komisjon kaalub välisriigi subsidiumi positiivset mõju, lähtudes tõenditest, mis on esitatud sellise mõju kohta uurimise käigus⁵⁷.
102. Määruse (EL) 2022/2560 põhjenduses 21 on sätestatud, et *positiivne mõju peaks olema seotud asjaomase subsideeritud majandustegevuse arenguga siseturul. Kui see on asjakohane, tuleks arvesse võtta ka muud positiivset mõju, et vältida olukorda, kus tasakaalu hindamine põhjustab põhjendamatu diskrimineerimist. Komisjon peaks uurima ka laiemat positiivset mõju seoses asjaomaste poliitikaeesmärkidega, eelkõige liidu poliitikaeesmärkidega. Kõnealused poliitikaeesmärgid võivad hõlmata eelkõige kõrgetasemelist keskkonnakaitset ja rangeid sotsiaalseid standardeid ning teadus- ja arendustegevuse edendamist. Riigihanke menetluse kontekstis peaks komisjon võtma arvesse asjaomaste kaupade tarnimise ja teenuste osutamise alternatiivsete allikate kättesaadavust*. Tasakaalu hindamise käigus peaks komisjon võrdlema seda positiivset mõju välisriigi subsidiumi negatiivse mõjuga siseturu moonutamise seisukohast⁵⁸.
103. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 6 lõike 2 kohaselt peab komisjon tasakaalustavate meetmete kehtestamise või kohustuste heakskiitmise üle otsustamisel võtma arvesse tasakaalu hindamist ning kõnealuste tasakaalustavate meetmete või kohustuste laadi ja ulatust. Tasakaalu hindamine võib viia järelduseni, et tasakaalustavaid meetmeid ei ole vaja kehtestada, või et kohustused ei ole vajalikud, nimelt kui välisriigi subsidiumi positiivne mõju on suurem kui selle negatiivne mõju. Mida moonutavam on välisriigi subsidium, seda väiksem on tõenäosus, et selle positiivne mõju kaalub üles selle negatiivse mõju. Seega, selliste välisriigi subsidiumide liikide puhul, mida peetakse suure tõenäosusega siseturu moonutavateks, on vähem tõenäoline, et positiivne mõju on negatiivsega võrreldes ülekaalus. Kui negatiivne mõju on ülekaalus, võib tasakaalu hindamine aidata kindlaks määrata kohustuste või tasakaalustavate meetmete asjakohast laadi ja taset.
104. Kui komisjon teeb tasakaalu hindamise saadud teabe põhjal, esitab ta oma põhjendused otsuses, millega põhjalik uurimine lõpetatakse⁵⁹.

3.2. Positiivne mõju, mida tuleb arvesse võtta

105. Kooskõlas määruse (EL) 2022/2560 artikli 6 lõikega 1 peaks tasakaalu hindamisel arvesse võetav positiivne mõju olema seotud asjaomase subsideeritud majandustegevuse arenguga siseturul ja välisriigi subsidiumi muu positiivse mõjuga, näiteks laiema positiivse mõjuga seoses asjakohaste ja eelkõige liidu poliitikaeesmärkidega. Komisjon peaks tuginema teabele, mille on talle esitanud kõik isikud, nagu on täpsemalt kirjeldatud punktis 136. Positiivne mõju võib erineda sellest, mida algselt kavandas subsidiumit andev kolmas riik.

3.2.1. Positiivne mõju asjaomase subsideeritud majandustegevuse arengule siseturul

106. Positiivne mõju võib tekkida siis, kui välisriigi subsidiumid võimaldavad majandustegevuse arengut siseturul, st kui need võimaldavad subsideeritud

⁵⁷ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

⁵⁸ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

⁵⁹ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

majandustegevusel üldse eksisteerida või toovad kaasa muutuse selle subsideeritud majandustegevuse arengus.

107. Nii võib see olla näiteks juhul, kui subsiidiumiga parandatakse turutõrget siseturul. Turutõrge tekib siis, kui turg üksi ei taga majanduses ressursside tõhusat jaotamist, mis toob kaasa ebatõhusad turutulemused (nt mittekonkurentsivõimelised hinnad, optimaalsest madalam innovatsioonitase või toodete kvaliteet). Võivad tekkida olukorrad, kus turujõud tõenäoliselt ei anna ühiskonnale tõhusaid tulemusi, näiteks tulenevalt positiivsetest välismõjudest (mis on seotud näiteks teadus- ja arendustegevusega), negatiivsetest välismõjudest (mis on seotud näiteks saastega) ja üldisemalt tegevustest, mis on seotud avalike hüvedega või millele on iseloomulikud puudulik teave või koordineerimisprobleemid. Pelk asjaolu, et konkreetne projekt või tegevus ei pruugi olla kasumlik, ei tähenda tingimata turutõrget, sest kasumlikkuse puudumine võib olla tingitud hästi toimivast turust (nt kasumlikkuse puudumine võib olla tingitud kulude ebatõhususest või liigsest tootmisvõimsusest ning hästi toimiv turg nõuaks, et selline projekt või tegevus oleks kahjumlik ja kokkuvõttes kõrvale tõrjutud). Pigem peaks turutõrke olemasolu nõuetekohaselt tõendama positiivsele mõjule tuginev pool.
108. Asjaomase subsideeritud majandustegevuse ulatuse all tuleks mõista ettevõtja majandustegevust, mille puhul on tehtud kindlaks moonutus. Positiivset mõju teistele ettevõtjatele, eelkõige majandustegevuse mõju järgmise etapi, eelmise etapi või muule seotud tegevusele hinnatakse vajaduse korral punktis 3.2.2 kirjeldatud asjaomaste poliitikaeesmärkidega seotud laiema positiivse mõju kontekstis. Nii võib see olla näiteks juhul, kui asjaomane subsideeritud majandustegevus aitab kaasa liidu varustuskindlusele strateegilises sektoris, avaldades seega positiivset mõju teistele väärtusahela ettevõtjatele, või toetab Euroopa Liidu baasi suutlikkuse suurendamist kogu tarneahelas. Samuti ei käsitataks positiivset mõju sama ettevõtja muule majandustegevusele asjaomase majandustegevuse osana ning seda tuleks vajaduse korral hinnata punktis 3.2.2 kirjeldatud asjaomaste poliitikaeesmärkidega seotud laiema positiivse mõju kontekstis.

3.2.2. Positiivne mõju muudele poliitikaeesmärkidele

109. Määruse (EL) 2022/2560 põhjenduse 21 kohaselt võib komisjon võtta arvesse välisriigi subsiidiumide muud positiivset mõju seoses asjaomaste poliitikaeesmärkidega, eelkõige liidu poliitikaeesmärkidega⁶⁰.
110. Tasakaalu hindamise kontekstis võiksid asjaomased poliitikaeesmärgid hõlmata näiteks liidu õiguses tunnustatud poliitikaeesmärke, näiteks ELi aluslepingutega kehtestatud eesmärke, ning poliitikaeesmärke, mille eesmärk on edendada või kaitsta põhiõiguste hartaga tagatud õigusi. Need võivad hõlmata eelkõige kõrgetasemelist keskkonnakaitset ja rangeid sotsiaalseid standardeid ning teadus- ja arendustegevuse edendamist.
111. Lisaks sellele võivad määruse (EL) 2022/2560 kontekstis poliitikaeesmärkide kindlaksmääramisel olla asjakohased liidu mittesiduvates õigusaktides esitatud poliitikaeesmärgid. Näiteks on määruse (EL) 2022/2560 kontekstis tasakaalu hindamisel eriti olulised poliitikaeesmärgid, mis on hõlmatud komisjoni poolt seoses riigiabiga vastu võetud teatiste, suuniste või muude raamistikega. Lisaks sellele võiks komisjon

⁶⁰ Arvesse tuleb võtta ka muud positiivset mõju, et vältida olukorda, kus tasakaalu hindamine põhjustaks põhjendamatu diskrimineerimist. Komisjonil seisab siiski veel ees sellise olukorra kindlakstegemine juhtumite puhul, mida ta on uurinud alates määruse (EL) 2022/2560 jõustumisest.

vajaduse korral võtta arvesse ka muid mittesiduvaid õigusakte, mis ei ole seotud riigiabiga ja milles on määratud kindlaks liidu poliitikaeesmärgid⁶¹.

112. Näiteks võivad selliste oluliste poliitikaeesmärkide seas olla keskkonnakaitse edendamine, majandusareng ELi ebasoodsas olukorras olevates piirkondades, energiapoliitika, innovatsioon, panus ELi majanduse konkurentsivõimesse ja vastupanuvõimesse või siis panus ELi majandusjulgeolekusse või ELi kaitsepoliitikasse.
113. Välisriigi moonutava subsideerimise positiivne mõju võib olla seotud ka poliitikaeesmärkidega, mis ei ole liidu eesmärgid, kuid mis on liidu jaoks siiski olulised. See võib olla nii näiteks selliste välisriigi subsideerimiste puhul, millel on liidus positiivne mõju ja/või mis aitavad parandada üldist heaolu või säilitada üldiseid avalikke hüvesid, näiteks subsideerimised, mis edendavad kõrgetasemelist keskkonnakaitset (näiteks kliimamuutuste leevendamine kolmandas riigis, elurikkuse kaitse) ja sotsiaalseid standardeid (sealhulgas inimõiguste kaitse) või sellist teadus- ja arendustegevust, mille tulemuseks on uuenduslike toodete või tehnoloogia kättesaadavus.

3.2.3. Riigihanked: alternatiivsete tarneallikate kättesaadavus

114. Nagu on selgitatud määruse (EL) 2022/2560 põhjenduses 21, peaks komisjon riigihanke menetluse kontekstis tasakaalu hindamisel kaaluma asjaomaste kaupade tarnimise ja teenuste osutamise alternatiivsete allikate kättesaadavust⁶².
115. Selle kaalumise eesmärk on tagada, et välisriigi subsideerimistest tuleneva moonutuse tasakaalu hindamisel võtab komisjon oma hinnangus arvesse asjaolu, et avaliku sektori hankijad omandavad riigihanke lepingu alusel ehitustöid, tooteid või teenuseid avaliku sektori eesmärkide täitmiseks. Kui avaliku sektori hankijad ei ole võimelised tulemuslikult hankima, võivad avalikud teenused jääda kättesaamatuks, millel võivad olla rasked tagajärjed. Seepärast näib olevat vajalik kaaluda subsideeritud pakkumust ka olemasolevaid alternatiivseid tarneallikaid arvesse võttes. Seega võib komisjon eelkõige kohustuste heakskiitmise üle otsustamisel arvesse võtta alternatiivsete tarneallikate kättesaadavust ning nende kohustuste laadi ja ulatust.
116. Sellega seoses võib riigihankelingu sõlmimise võimalust pidada positiivseks mõjuks, kui puuduvad alternatiivsed tarneallikad, isegi kui riigihankelingu sõlmitakse subsideeritud pakkujaga⁶³. Kuigi hindamine viiakse läbi tasakaalu hindamise ajal, ei peeta positiivset mõju subsideerimise enda positiivseks mõjuks. Pigem sõltub alternatiivsete tarneallikate olemasolu sellest, kas teised ettevõtjad väljendavad huvi ja esitavad tingimustele vastavaid pakkumusi. Seega on positiivne mõju pigem avaliku sektori hankija võimalus oma ülesandeid tõhusalt täita.
117. Selleks et komisjon saaks hinnata alternatiivsete tarneallikate kättesaadavust, peaksid pakkumuse tingimused olema koostatud nii, et ka subsideerimata pakkujad saavad realistlikult täita selle tingimusi, mitte aga üles ehitatud sellisel viisil, mis muudab subsideerimata pakkujate osalemise tõenäoliselt ebaedukaks nende tingimuste ülesehituse tõttu. Selle asemel võib tarnealternatiivide puudumise küsimus olla

⁶¹ Näiteks nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“.

⁶² Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

⁶³ See võib olla asjakohane eelkõige määruse (EL) 2022/2560 2. peatüki kohaste läbivaatamiste puhul, mis tehakse direktiivi 2014/24/EL artikli 32 lõike 2 punktiga b hõlmatud riigihanke menetluste raames, kui tooted või teenused on kaitstud ainuõigustega.

asjakohane konkreetsetel juhtudel, nt innovatsioonihangete kontekstis, kui konkreetne tehnoloogia ei ole siseturul veel kättesaadav; kui riigihanke ese on oluliste avalike teenuste tagamine või kui subsideeritud pakkuja on ainus pakkuja, kes ei kujuta endast ohtu julgeolekule või avalikule korrale.

3.3. Põhimõtted, mida komisjon kohaldab välisriigi subsiidiumi positiivse ja negatiivse mõju tasakaalu hindamisel

3.3.1. Positiivse mõju eripära

118. Selleks et võtta tasakaalu hindamisel arvesse positiivset mõju, peaks selline positiivne mõju olema moonutavaks tunnistatud välisriigi subsiidiumile eriomane. Välisriigi subsiidiumidest tuleneva positiivse mõju hindamisel kaalub komisjon, kas ilma välisriigi subsiidiumideta ei tekiks sellist positiivset mõju või siis ei tekiks seda samal määral.
119. Praktikaks peaks selleks, et positiivne mõju oleks välisriigi subsiidiumidele eriomane, sellisele positiivsele mõjule osutav isik suutma tõendada, et välisriigi subsiidiumid on põhjustanud, põhjustavad või tõenäoliselt põhjustavad välisriigi subsiidiumist kasu saava ettevõtja käitumise muutuse, mis toob kaasa sellise positiivse mõju, tuginedes näiteks vastupidise stsenaariumi analüüsile.
120. Väidetavat positiivset mõju tuleks hinnata objektiivselt. See hindamine ei sõltu välisriigi subsiidiumide andva kolmanda riigi kavatsusest. Eelkõige ei ole see, kas positiivne mõju on subsiidiumi tahtlik tagajärg või juhuslik, komisjoni poolt tasakaalu hindamise alusel tehtava hindamise seisukohast üldiselt oluline.

3.3.2. Tasakaalu hindamine

121. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 6 lõike 1 kohaselt võib komisjon hinnata määruse (EL) 2022/2560 artiklite 4 ja 5 kohast välisriigi subsiidiumi negatiivset mõju siseturu moonutamise näol ja võrrelda seda positiivse mõjuga.
122. Tasakaalu hindamine tähendab, et võrreldakse seda, kui oluline on ühelt poolt siseturu moonutamise näol avalduv negatiivne mõju ja teiselt poolt positiivne mõju.
123. Negatiivse mõju olulisus siseturu moonutamise seisukohast on seotud selle raskusastmega, mis võib sõltuda mitmest tegurist, eelkõige välisriigi subsiidiumi laadist, eesmärgist, tingimustest, kasutamisest ja suurusest, samuti siseturu moonutuse tunnustest, mille komisjon on kindlaks teinud, sealhulgas mõjutatud sektoritest. Samuti on välisriigi subsiidiumide selliste liikide puhul, mida määruse (EL) 2022/2560 artikli 5 lõike 1 kohaselt peetakse suure tõenäosusega siseturu moonutavateks, vähem tõenäoline, et positiivne mõju on negatiivsega võrreldes ülekaalus⁶⁴. Selle tingib asjaolu, et sellistel välisriigi subsiidiumidel on eriti moonutav laad või mõju, mis tähendab, et selliste välisriigi subsiidiumidega seotud moonutus on problemaatilisem kui muude subsiidiumide puhul, millel võib olla sama positiivne mõju⁶⁵.
124. Kui hinnatakse, mil määral välisriigi subsiidiumid aitavad kaasa asjakohasele positiivsele mõjule, tuleks muu hulgas arvesse võtta järgmist:

⁶⁴ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

⁶⁵ Siiski võidakse leida, et isegi määruse (EL) 2022/2560 artikli 5 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvatel välisriigi subsiidiumidel on iga juhtumi konkreetsetel asjaoludel moonutav mõju, mille kaalub üles konkreetne positiivne mõju.

- a. mis laadi on positiivne mõju asjaomase subsideeritud majandustegevuse arengule siseturul või selle seos asjaomaste poliitikaeesmärkidega;
 - b. positiivse mõju intensiivsus, st välisriigi subsiidiumi mõju olulisus asjaomase subsideeritud majandustegevuse arengule siseturul või kui palju välisriigi subsiidium aitab kaasa asjaomaste poliitikaeesmärkide saavutamisele;
 - c. positiivse mõju ajastus, st kui kiiresti see võib ilmned.
125. Kuna tasakaalu hindamine ei ole arvutustehe, ei ole vaja välisriigi subsiidiumide negatiivset mõju siseturu moonutamise näol ega positiivset mõju täpselt kvantifitseerida.
126. Seda, mil määral ületab kindlaks tehtud moonutus seda, mis on vajalik positiivse mõju saavutamiseks, võetakse arvesse positiivse mõju hindamisel tasakaalu hindamise raames. Nagu on näha riigiabi tavadest, võib saavutada positiivset mõju, minimeerides samal ajal negatiivset mõju, näiteks minimeerides subsiidiumide taset, mis on vajalik selleks, et subsideeritud ettevõtja käitaks soovitud viisil. See miinimumtase võib kaasa tuua moonutuse, mis on seega poliitikaeesmärgi saavutamiseks vältimatu.
127. Määruse (EL) 2022/2560 kohasel tasakaalu hindamisel peaks komisjon püüdma eristada negatiivset mõju, mis on asjaomase poliitikaeesmärgi saavutamiseks vältimatu sellisest negatiivsest mõjust, mis läheb kaugemale sellest, mis on vajalik positiivse mõju saavutamiseks. Välisriigi subsiidiumid, millel on tarbetu või välditav negatiivne mõju, võivad põhjustada suuremaid moonutusi; positiivne mõju kaalub omakorda väiksema tõenäosusega üles välditavad moonutused.

3.3.3. *Tasakaalu hindamise tulemused*

128. Tasakaalu hindamine võib viia järelduseni, et uurimise all oleval ettevõtjal ei ole vaja teha ettepanekuid kohustuste võtmiseks või et tasakaalustavaid meetmeid ei ole vaja kehtestada. Nii on see juhul, kui komisjon leiab, et välisriigi subsiidiumi positiivne mõju on suurem kui selle negatiivne mõju⁶⁶.
129. Kui negatiivne mõju on ülekaalus, võib tasakaalu hindamine aidata kindlaks määrata kohustuste või tasakaalustavate meetmete asjakohast ulatust ja laadi.
130. Komisjon võib seoses sellega arvesse võtta seda, kas kohustused või tasakaalustavad meetmed on sobivad, et piirata moonutust sellega, mis on vajalik positiivse mõju saavutamiseks, kui ta leiab, et see positiivne mõju kaaluks üles ülejäänud negatiivse mõju moonutuse näol. Mõnel konkreetsel juhul võib komisjon leida, et isegi kui moonutus on positiivse mõju esinemisel vältimatu, on negatiivne mõju endiselt ülekaalus; nii et jätkuvalt on vaja kiita heaks kohustused või võtta tasakaalustavaid meetmeid, mis kõrvaldavad täielikult ja tulemuslikult moonutuse.
131. Heakskiidetavate kohustuste ulatuse ja laadi hindamisel või kehtestatavate tasakaalustavate meetmete üle otsustamisel võib komisjon kaaluda ka seda, kas need kohustused või tasakaalustavad meetmed on sobivad ka positiivse mõju säilitamiseks. Teatavatel juhtudel ei pruugi olla võimalik kindlaks teha tasakaalustavaid meetmeid, mis kõrvaldaksid siseturu moonutused, olles samal ajal sobivad positiivse mõju säilitamiseks.

⁶⁶ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

132. Igal juhul, kuna tasakaalu hindamisel võetakse arvesse välisriigi subsideerimise positiivset mõju, ei tohiks sellise tasakaalu hindamise kohaldamine anda ettevõtja jaoks halvemat tulemust kui tasakaalu hindamata jätmise⁶⁷.

3.3.4. Kumulatiivse hindamise võimalus

133. Kui komisjon on kindlaks teinud, et ettevõtja on saanud mitut välisriigi subsideerimise, ning teinud kindlaks iga sellise välisriigi subsideerimise konkreetse ja eristatava moonutava mõju, peaks positiivsele mõjule tuginev isik esitama komisjonile teabe selle kohta, kuidas iga väidetav positiivne mõju on eriomane moonutavale välisriigi subsideerimisele. Selle põhjal peaks komisjon iga kindlaks tehtud moonutuse liigi kohta tegema tasakaalu hindamise.

134. Teatavatel asjaoludel võib aga iga välisriigi subsideerimise negatiivne mõju olla seotud muude välisriigi subsideerimise negatiivse mõjuga, sellest raskesti eristatav ja seda isegi tugevdada. Moonutuse hindamisel võib komisjon seega (vt punkt 40) hinnata uurimise all olevale ettevõtjale antud mitme välisriigi subsideerimise summaarset moonutavat mõju. Seega võib komisjon hinnata mitme välisriigi subsideerimise positiivset koondmõju.

3.4. Menetluslikud kaalutlused

3.4.1. Tõendamiskohustus

135. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 6 kohaselt teeb komisjon tasakaalu hindamise saadud teabe põhjal. Seega peab teabe, mis tõestab sellise positiivse mõju esinemist esitama isik, kes on huvitatud positiivse mõju arvessevõtmisest (sealhulgas eelkõige uurimise all olev ettevõtja).

136. Liikmesriigid ja kõik füüsilised või juriidilised isikud,⁶⁸ sealhulgas uurimise all olev ettevõtja, teised huvitatud isikud, kelle hulka võivad kuuluda näiteks uurimise all oleva ettevõtjaga samas väärtusahelas tegutsevad äriühingud, teatavad koondumise või riigihanke menetluse osalised, majandusorganisatsioonid või kolmandad riigid, võivad esitada komisjonile teavet positiivse mõju kohta.

3.4.2. Tõendite esitatavad nõuded

137. Komisjonile esitatav asjakohane teave ja dokumendid peaksid hõlmama järgmist:

- a. positiivse mõju laad, tõenäosus ja olulisus, samuti see, millal selline positiivne mõju tõenäoliselt ilmneks;
- b. miks on positiivne mõju välisriigi subsideerimisele eriomane, tuginedes näiteks vastupidise stsenaariumi analüüsile;
- c. analüüs, mis võimaldab komisjonil kindlaks teha, kas välisriigi subsideerimistest tulenev moonutav mõju läheb kaugemale sellest, mis on vajalik sellise positiivse mõju tekitamiseks, millele on tuginetud;
- d. miks positiivne mõju leevendab komisjoni poolt kindlaks tehtud moonutust või kaalub selle üles.

138. Mida täpsemalt on väidetavat positiivset mõju kirjeldatud ja mida veenvamad on tõendid, mis on esitatud väidetava mõju esinemise kohta, seda paremini saab komisjon väiteid hinnata. Ebamäärased, üldised või teoreetilised väited või väited, mis tuginevad

⁶⁷ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

⁶⁸ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 21.

üksnes isiku enda ärihuvidele, ei ole piisavad, et tõendada piisava tõenäosusega väidetavat positiivset mõju. Sellise mõju tõendamiseks on vaja veenvaid ja järjepidevaid tõendeid, eriti kui tõendeid esitavatel isikutel võivad olla paremad võimalused kui komisjonil nende olemasolu avalikustamiseks või nende asjakohasuse tõendamiseks.

139. Komisjon peaks saama kontrollida ka esitatud tõendeid ja fakte. Seega ei tohiks esitatavad tõendid ja teave olla teoreetilised. Oma väidete toetuseks võivad isikud lisada kvantitatiivse või kvalitatiivse analüüsi, mis põhineb juhtumipõhistel, usaldusväärsetel ja empiirilistel andmetel, näiteks finantsandmetel. Komisjon võib täiendada oma hinnangut asjakohase positiivse mõju olemasolu kohta ka muu kättesaadava teabega, näiteks avaliku teabega.

3.4.3. Teabe esitamise ajakava

140. Uurimise mis tahes etapil võib esitada komisjonile teavet välisriigi subsidiumi positiivse mõju kohta.
141. Tagamaks et komisjon saab teavet nõuetekohaselt hinnata, peaksid uurimise all olev ettevõtja, kõik teised füüsilised või juriidilised isikud, liikmesriigid ja subsidiumi andnud kolmas riik esitama komisjonile teabe määruse (EL) 2022/2560 artikli 10 lõike 3 kohases põhjaliku uurimise algatamise otsuses määratletud välisriigi subsidiumide positiivse mõju kohta komisjoni poolt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/1441 artikli 8 lõike 1 kohaselt määratud tähtaja jooksul⁶⁹.
142. Komisjon peaks tegema kõik mõistlikud jõupingutused, et võtta arvesse ja kaasata kõik esitatud tõendid. Tagamaks, et komisjon saaks oma otsuse vastu võtta ilma põhjendamatu viivitusega, ei ole komisjon kohustatud arvesse võtma menetluse hilises etapis esitatud tõendeid.
143. Teatatud koondumiste ja riigihanke menetluste raames peaks see teave täiendama teavet, mida teatise esitajatel palutakse esitada välisriigi subsidiumide positiivse mõju kohta rakendusmääruses (EL) 2023/1441 sätestatud teatise vormidel.
144. Uurimise all olev ettevõtja võib esitada lisateavet välisriigi subsidiumide positiivse mõju kohta, kui ta esitab märkused põhjuste kohta, mille alusel komisjon kavatses oma otsuse teha (edaspidi „kaebuse põhjendus“). Rakendusmääruse (EL) 2023/1441 artikli 17 lõike 1 kohaselt ei ole komisjon kohustatud võtma arvesse uurimise all oleva ettevõtja teateid, mis on saadud pärast komisjoni poolt kaebuse põhjenduses määratud tähtaja möödumist.

3.4.4. Teabe hindamise ajakava

145. Saadud teabe põhjal teeb komisjon tasakaalu hindamise määruse (EL) 2022/2560 artikli 11 alusel läbi viidud põhjaliku uurimise etapis ja esitab oma hinnangu saadud teabe kohta lõplikus otsuses.

3.5. Näide tasakaalu hindamise kohta

146. Järgmise näite eesmärk on illustreerida komisjoni lähenemisviisi tasakaalu hindamise kohaldamisel. See ei mõjuta mingil viisil sellise hindamise tulemust konkreetsel juhul.

⁶⁹ Komisjoni 10. juuli 2023. aasta rakendusmäärus (EL) 2023/1441 üksikasjaliku korra kohta, mille alusel komisjon korraldab menetlusi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsidiume (ELT L 177, 12.7.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1441/oj).

147. See näide puudutab põhjalikku (teoreetilist) uurimist, mille puhul komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid moonutava välisriigi subsidiumi kohta, mida kolmanda riigi valitsus on andnud ehitussektoris tegutsevale ettevõtjale, eelkõige energiatõhusate taskukohaste eluasemete ehitamiseks teatavates liikmesriikides.
148. Oma teates kirjeldab uurimise all olev ettevõtja oma panust energiatõhusa ehitussektori arendamisse liidus, väites, et välisriigi subsidium võimaldas tal arendada uuenduslikke ehitustehnoloogiaid ja -materjale. Uurimise all olev ettevõtja ja teatavad tarbijaühendused kirjeldavad ka uurimise all oleva ettevõtja panust liidu poliitikaeesmärkide saavutamisse, mis on seotud kestlike ja taskukohaste eluasemetega liidus ja kliimamuutustega. Konkureerivad tööstusharud esitavad teavet väidetavate välisriigi subsidiumide negatiivse mõju kohta, nagu konkurentide tõrjumise mõju ja sellest tulenev konkurentsi vähenemine ning pikas perspektiivis energiatõhusate eluasemete hinnatõusu oht ja negatiivne mõju sektori innovatsioonile. Liikmesriigid, kus uurimise all olev ettevõtja tegutseb, esitavad andmed eluasemevajaduste ja kindlaksmääratud energiatõhususe eesmärkide kohta.
149. Väidetava positiivse mõju hindamiseks teeb komisjon kõigepealt kindlaks, kas see on välisriigi subsidiumile eriomane, st kas see realiseeruks ka ilma välisriigi subsidiumita. Komisjoni hinnangu toetamiseks võiks pooltel paluda esitada vastupidise stsenaariumi analüüs.
150. Seejärel hindab komisjon välisriigi subsidiumile eriomase väidetava positiivse mõju laadi, hinnates eelkõige seda, kas välisriigi subsidium võimaldab uurimise all oleval ettevõtjal arendada ja võtta kasutusele uuenduslikke tehnoloogiaid. Komisjon hindab mõju taskukohaste eluasemete kättesaadavusele ja positiivse mõju intensiivsust, võttes arvesse näiteks järgmist: asjaomase ettevõtja lõpetatud ja kavandatud eluasemeprojektide arv; üldine suutlikkuse suurendamine liikmesriikides, kus ettevõtja tegutseb; ning nendes liikmesriikides kindlakstehtud eluasemevajadused.
151. Kui välisriigi subsidiumile eriomane positiivne mõju on hinnatud, võrdleb komisjon seda moonutusega seotud negatiivse mõjuga. Näiteks võib välisriigi subsidium kaasa tuua samas sektoris tegutsevate ettevõtjate müügi ja kasumi vähenemise, mille tulemuseks on nende võimalik tootmise vähendamine, marginaliseerumine ja/või investeerimisstiimulite vähenemine. Äärmuslikel juhtudel võib see viia nende turult lahkumiseni ning seega vähendada konkurentsi ja tõsta energiatõhusate eluasemete hindu liidus. Kui välisriigi subsidium on positiivse mõju saavutamiseks ebaoproportsionaalne, nii et sama positiivset mõju oleks võimalik saavutada vähem moonutavate vahenditega, võib olla vaja kõrvaldada moonutuse välditav osa kohustuste või tasakaalustavate meetmete abil.
152. Näiteks kui välisriigi subsidium oleks olnud piiramatult tagatise vormis, on selliste meetmete olemuslikku moonutavat laadi arvestades ebatõenäoline, et kindlakstehtud eriomane positiivne mõju kaaluks üles kindlakstehtud negatiivse mõju, eelkõige juhul, kui piiramatult tagatis oleks positiivse mõjuga võrreldes ebaoproportsionaalne ja tooks kaasa välditavad moonutused. Seevastu välisriigi subsidiumi puhul, mis on proportsionaalne positiivse mõju saavutamiseks, võib olenevalt juhtumi asjaoludest leida, et saavutatud positiivne mõju kaalub üles selle moonutava mõju.

4. KOMISJONI ÕIGUSE KOHALDAMINE TAOTLEDA EELNEVAT TEATAMIST KOONDUMISEST VASTAVALT MÄÄRUSE (EL) 2022/2560 ARTIKLI 21 LÕIKELE 5 VÕI VÄLISRIIGI RAHALISEST TOETUSEST, MIDA ON SAANUD RIIGIHANKE MENETLUSES OSALEV ETTEVÕTJA VASTAVALT MÄÄRUSE (EL) 2022/2560 ARTIKLI 29 LÕIKELE 8

4.1. Õigusraamistik

153. Vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõikele 5 võib komisjon igal ajal enne koondumise toimumist nõuda teatamist igast koondumisest, mis ei ole teatamisele kuuluv koondumine, kui komisjonil on kahtlus, et asjaomastele ettevõtjatele⁷⁰ võidi anda kolme aasta jooksul enne koondumist välisriigi subsidiume.
154. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 punkti 8 kohaselt võib komisjon, kui tal on kahtlus, et ettevõtja võis olla saanud välisriigi subsidiume kolme aasta jooksul enne pakkumuse või riigihanke menetluses osalemise taotluse esitamist, nõuda enne lepingu sõlmimist teatise esitamist kõnealusele ettevõtjale kolmandate riikide poolt mis tahes riigihanke menetluses antud välisriigi rahaliste toetuste kohta, mis ei kuulu artikli 28 lõike 1 alusel teatamisele või mis kuuluvad artikli 30 lõike 4 kohaldamisalasse.
155. Nende kahe artikli sõnastusest tuleneb, et kui nendes sätestatud tingimused on täidetud, on komisjonil kaalutlusruum, kui ta otsustab taotleda eelnevat teatamist koondumisest või teatise esitamist ettevõtjale kolmandate riikide poolt mis tahes riigihanke menetluses antud välisriigi rahaliste toetuste kohta.
156. Nende sätete tõlgendamisel tuleks arvesse võtta määruse (EL) 2022/2560 põhjendusi 36 ja 40. Põhjenduses 36 on märgitud, et komisjon võib nõuda teatamist võimalikest subsideeritud koondumistest, mis ei ole veel ellu viidud, või võimalikest subsideeritud pakkumustest enne lepingu sõlmimist, kui ta leiab, et koondumine või pakkumus väärriks eelkontrolli, arvestades nende mõju liidus. Põhjenduses 36 selgitatakse, et komisjonil peaks olema ka võimalus juba toimunud koondumised või sõlmitud lepingud omal algatusel läbi vaadata.
157. Määruse (EL) 2022/2560 põhjenduses 40 on rõhutatud ka, et seoses komisjoni õigusega taotleda eelnevat teatamist sellisest välisriigi rahalisest toetusest riigihanke menetluse käigus, mille hinnanguline maksumus jääb allapoole teatamiskünnist, peaks komisjon püüdma piirata sekkumist riigihanke menetlustesse, võttes eelneva teatamise taotlemise üle otsustamisel arvesse seda, kui lähedal on lepingu sõlmimise kuupäev.
158. Kui komisjon nõuab teatamist koondumisest või välisriigi rahalisest toetusest ettevõtjale, kes osaleb riigihanke menetluses, käsitatakse sellist koondumist või sellist välisriigi rahalist toetust teatamisele kuuluvana ning seega kohaldatakse selle suhtes vastavalt määruse (EL) 2022/2560 3. ja 4. peatüki sätteid⁷¹.

4.2. Tingimused, mille alusel komisjon saab taotleda eelnevat teatamist

159. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõike 5 kohaselt võib komisjon nõuda eelnevat teatamist igast i) koondumisest, ii) mis ei ole teatamisele kuuluv koondumine määruse (EL) 2022/2560 artikli 20 tähenduses, iii) igal ajal enne koondumise toimumist, iv) kui

⁷⁰ „Koondumisega seotud“ ettevõtjate all tuleks määruse (EL) 2022/2560 artikli 20 lõike 3 punkti b kohaselt mõista koondumise osalisi, st: ühinemise korral ühinevad ettevõtjad; kontrolli omandamise korral omandav(ad) ettevõtja(d) ja omandatud ettevõtja(d); ühissettevõtte loomise korral ühissettevõtet loovad ettevõtjad.

⁷¹ Määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõige 5 ja artikli 29 lõige 8.

komisjonil on kahtlus, et asjaomastele ettevõtjatele võidi anda kolme aasta jooksul enne koondumist välisriigi subsideidume.

160. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 8 kohaselt võib komisjon nõuda teatise esitamist ettevõtjale kolmandate riikide poolt i) mis tahes riigihanke menetluses antud välisriigi rahaliste toetuste kohta, ii) mis ei kuulu määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõike 1 alusel teatamisele või mis kuuluvad määruse (EL) 2022/2560 artikli 30 lõike 4 kohaldamisalasse, iii) enne lepingu sõlmimist, iv) kui komisjonil on kahtlus, et kõnealune ettevõtja võis olla saanud välisriigi subsideidume kolme aasta jooksul enne pakkumuse või riigihanke menetluses osalemise taotluse esitamist.

161. Punkti 4.2 ülejäänud osas annab komisjon juhiseid iga sellise tingimuse kohta.

4.2.1. Koondumise või riigihanke menetluse mõiste

162. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõike 5 ja artikli 29 lõike 8 kohaseid komisjoni volitusi saab kohaldada üksnes koondumiste ja riigihanke menetluste suhtes. Neid mõisteid tuleks mõista nii, nagu need on määratletud määruses (EL) 2022/2560⁷².

4.2.2. Teatamisele mittekuuluva koondumise või riigihanke menetluses osalevale ettevõtjale antava teatamisele mittekuuluva välisriigi rahalise toetuse mõiste

163. Komisjon võib määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõike 5 kohaselt nõuda eelnevat teatamist üksnes koondumistest, mille puhul vähemalt üks määruse (EL) 2022/2560 artikli 20 lõikes 3 sätestatud künnistest ei ole täidetud.

164. Lisaks sellele võib komisjon määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 8 kohaselt nõuda eelnevat teatamist ettevõtjale kolmandate riikide poolt mis tahes riigihanke menetluses antud välisriigi rahaliste toetuste kohta üksnes juhul, kui välisriigi rahaline toetus a) ei ole teatamisele kuuluv, sest vähemalt üks määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõikes 1 sätestatud künnistest ei ole täidetud või b) see kuulub määruse (EL) 2022/2560 artikli 30 lõike 4 kohaldamisalasse,

165. Mis puudutab viimati nimetatut, siis kuulub välisriigi rahaline toetus määruse (EL) 2022/2560 artikli 30 lõike 4 kohaldamisalasse siis, kui vaatamata sellele, et eelnevalt esitati teatis või deklaratsioon: i) komisjon lõpetas esialgse läbivaatamise ilma otsust vastu võtmata, kuid saab uut teavet, mis annab alust kahtlustada, et esitatud teatis või deklaratsioon ei olnud täielik; või ii) sellist teatist või deklaratsiooni ei ole komisjonile edastatud.

4.2.3. Eelneva teatamise taotlemise aeg

166. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõike 5 kohaselt võib komisjon nõuda eelnevat teatamist koondumistest üksnes *igal ajal enne koondumise toimumist*. Määruse 2022/2560 artikli 21 lõike 5 kohaldamisel tuleks „koondumise toimumise“ all mõista koondumise täielikku (mitte üksnes osalist) toimumist⁷³.

167. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 8 kohaselt võib komisjon nõuda eelnevat teatamist ettevõtjale riigihanke menetluses antud välisriigi rahaliste toetuste kohta

⁷² Vt viide mõistetele joonealustes märkustes 7 ja 8.

⁷³ Selguse huvides märgib komisjon, et „koondumise toimumist“ määruse artikli 21 lõikes 1 sätestatud peatamiskohustuse tähenduses tuleb tõlgendada kooskõlas Euroopa Kohtu 31. mai 2018. aasta otsusega Ernst & Young (C-633/16, EU:C:2018:371, punktid 41–46, 52, 53, 59 ja 61) ning 9. novembri 2023. aasta otsusega Altice Group Lux vs. komisjon (C-746/21 P, EU:C:2023:836, punkt 137), kuna koondumise toimumine toimub niipea, kui koondumise osalised teevad toiminguid, mis aitavad kaasa sihtettevõtja üle teostatava kontrolli püsivale üleminekule.

üksnes „enne lepingu sõlmimist“. Selles kontekstis tähendab „lepingu sõlmimine“ lepingu õiguslikult siduvat sõlmimist avaliku sektori hankija ja konkreetse pakkuja vahel, kelle pakkumus valiti välja eelnevalt kindlaksmääratud hindamiskriteeriumide alusel⁷⁴.

4.2.4. *Kahtlus, et asjaomastele ettevõtjatele võidi anda kolme aasta jooksul enne koondumist välisriigi subsideeritud või et ettevõtja võis olla saanud välisriigi subsideeritud kolme aasta jooksul enne pakkumuse või riigihanke menetluses osalemise taotluse esitamist*

168. Komisjon võib nõuda eelnevat teatamist koondumistest või ettevõtjale kolmandate riikide poolt riigihanke menetluses antud välisriigi rahalistest toetustest üksnes juhul, kui tal on kahtlus, et välisriigi subsideeritud, mis on defineeritud määruse (EL) 2022/2560 artiklis 3, on antud koondumisega seotud ettevõtjale või ettevõtjale, kes osales riigihanke menetluses, kolme aasta jooksul enne koondumist või pakkumuse või riigihanke menetluses osalemise taotluse esitamist (sealhulgas juhul, kui kõnealune ettevõtja saab kasu võimalikest välisriigi subsideeritud, mis antud määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõike 1 punktis b loetletud muudele ettevõtjatele, keda ettevõtja poolt riigihanke menetluses esitatud pakkumus puudutab).

169. Seoses määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõikega 8 ei ole vaja, et kahtlustatavad välisriigi subsideeritud oleksid antud otse ettevõtjale endale. Piisaks ka sellest, kui kahtlustatavad välisriigi subsideeritud anti peamisele alltöövõtjale või peamisele tarnijale, kes osalevad samas riigihanke menetluses kui ettevõtja, kuna sellistel välisriigi subsideeritud võib olla ka moonutav mõju asjaomasele pakkumusele. Selle kahtluse alusel võib komisjon taotleda määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 8 kohast eelnevat teatamist, mille kohaldamisala on sätestatud kõnealuse määruse artikli 28 lõike 1 punktis b.

4.3. Koondumise või riigihanke menetluses osaleva ettevõtja saadud välisriigi rahalise toetuse mõju liidus

170. Kooskõlas määruse (EL) 2022/2560 põhjendusega 36 võib komisjon nõuda teatamist võimalikest subsideeritud koondumistest, mis ei ole veel ellu viidud, või võimalikest subsideeritud pakkumustest enne lepingu sõlmimist, kui ta leiab, et koondumine või pakkumus vääraks eelkontrolli, arvestades nende mõju liidus, hoolimata asjaolust, et koondumine või pakkumus ei vasta määruses (EL) 2022/2560 sätestatud teatamiskünnistele.

4.3.1. Mõiste „mõju liidus“

171. Mõistet „mõju liidus“ tuleks mõista määruse (EL) 2022/2560 põhieesmärki silmas pidades, milleks on tagada võrdsed tingimused, tegeledes välisriigi subsideeritud põhjustatud siseturu moonutustega⁷⁵. Selle mõiste kohaldamisel püüab komisjon seega

⁷⁴ Mitmes liikmesriigis peetakse lepingu sõlmimisotsuse tegemist ja lepingu sõlmimist kaheks eraldiseisvaks ja eristatavaks õigustoiminguks. Avalik-õiguslik lepingu sõlmimisotsus tuleks välja kuulutada ja tsiviilõiguslik leping sõlmitakse alles siis, kui see ei ole enam õiguslikult vaidlustatav. Teistes liikmesriikides soovivad kehtida põhimõtte, et lepingu sõlmimisotsuse tegemine ja lepingu sõlmimine toimuvad samal ajal. Sellistes süsteemides käsitatakse avaliku sektori hankija poolt pakkuja pakkumuse alusel lepingu sõlmimisotsuse tegemist kui nõustumist sellega, et pakkuja muudab tsiviilõigusliku lepingu õiguslikult siduvaks. Igal juhul tuleks lepingu sõlmimisotsuse kuupäevana käsitada kuupäeva, mil avaliku sektori hankija sõlmib õiguslikult siduva lepingu kaupade tarnimise, teenuste osutamise või ehitustööde tegemise kohta.

⁷⁵ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 6.

leida tasakaalu siseturu tulemusliku kaitse ja vajaduse vahel minimeerida ettevõtjate halduskoormust.

172. Mõistet „mõju liidus“ tuleks mõista nii, et see hõlmab nii tegelikku kui ka võimalikku mõju liidus, ning see võib tähendada mõju mitme kanali kaudu, nt kaupade tootmine või teenuste osutamine liidus asjaomaste ettevõtjate poolt, juurdepääs tehnoloogiale või intellektuaalomandi õigustele või teenuste kättesaadavus.

4.3.2. *Tegurid, mida komisjon võtab arvesse, kui ta hindab, kas koondumine või välisriigi rahaline toetus, mida on saanud riigihanke menetluses osalev ettevõtja, väärrib eelkontrolli*

173. Selle hindamisel, kas juhtumid väärivad eelkontrolli, võttes arvesse nende mõju liidus, võtab komisjon muu hulgas arvesse asjaomase koondumise või riigihanke menetluse olulisust liidus.

174. Selleks et uurida, kas juhtum väärrib eelkontrolli, võttes arvesse selle mõju liidus, võtab komisjon muu hulgas arvesse järgmisi elemente.

a. Koondumiste puhul taustteave, mis näitab, et sihtettevõtja asjaomase majandustegevuse tase (eelkõige käive) ei kajasta selle tegelikku või tulevast majanduslikku tähtsust.

b. Asjaomase praeguse või tulevase majandustegevuse, selle aluseks oleva sektori või seotud sektori, asjaomase tarne- või väärtusahela strateegiline või oluline iseloom ning koondumiste puhul asjaomaste ettevõtjate (eelkõige sihtettevõtja) strateegiline või oluline iseloom, eelkõige juhul, kui neil on strateegilist vara, näiteks kriitilise tähtsusega taristuid⁷⁶ ja uuenduslikke tehnoloogiaid⁷⁷; riigihanke menetluste puhul riigihanke menetluse eseme strateegiline tähtsus.

c. Investeeringute, omandamiste või riigihanke menetlustes osalemise mustrid,⁷⁸ mille kaudu suurendatakse nendes sektorites mõju või majanduslikku kohalolekut.

d. Kas komisjon on juba võtnud vastu määruse (EL) 2022/2560 kohase lõpliku otsuse, milles on kindlaks tehtud, et asjaomased ettevõtjad (ja eelkõige koondumise korral omandaja või riigihanke menetluses osalev ettevõtja) või seotud ettevõtjad on juba saanud moonutavaid välisriigi subsidiume, või kas komisjon on juba võtnud vastu otsuse algatada määruse (EL) 2022/2560 kohane põhjalik uurimine, milles on kindlaks tehtud, et selle kohta on piisavalt tõendeid.

e. Taustteave, mis osutab moonutuse võimalusele, mis võiks olla seotud i) sellega, kas kindlakstehtud võimalikke välisriigi subsidiume võib pidada määruse (EL) 2022/2560 artikli 5 kohaselt „suure tõenäosusega siseturgu moonutavateks“, eelkõige välisriigi subsidiumid, mis hõlbustavad otseselt asjaomast koondumist või võimaldavad ettevõtjal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse, või ii)

⁷⁶ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 3 viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määruse (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik artikli 4 lõike 1 punktile a (ELT L 79 I, 21.3.2019, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

⁷⁷ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 2.

⁷⁸ Komisjon võiks oma hinnangus arvesse võtta järgmisi investeeringute, omandamiste või riigihanke menetlustes osalemise mustreid: samade või seotud ettevõtjate poolsed arvukad varasemad, praegused või eeldatavad omandamised või osalemised riigihanke menetlustes, mis ületavad või jäävad allapoole künniseid ja/või on seotud samade või sarnaste sihtettevõtjatega või riigihanke menetlustega, nt samas või seotud sektoris.

määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 punktis 1 loetletud näitajatega koos käesolevate suuniste punktis 57 loetletud suuniste ja elementidega⁷⁹.

175. Komisjon ei taotle eelnevat teatamist koondumisest või välisriigi rahalisest toetusest riigihanke menetluses, kui ta saab piisava kindlusega (ilma teatamisvajaduseta) kindlaks teha, et tema kahtluse kohaselt asjaomastele majandustegevuses osalejatele või ettevõtjatele antud välisriigi subsiidiumide kogusumma ei ületa kolme aasta jooksul enne koondumist või pakkumuse või riigihanke menetluses osalemise taotluse esitamist artikli 4 lõikes 2 sätestatud 4 miljoni euro suurust künnist, või kui need välisriigi subsiidiumid vastavad määruse (EL) 2022/2560 artikli 4 lõike 4 tingimustele⁸⁰. Määruse (EL) 2022/2560 kohaselt ei moonuta sellised välisriigi subsiidiumid tõenäoliselt siseturgu, nii et juhtum ei vääri eelkontrolli.
176. Riigihanke menetlustes esitatud pakkumused, mille hinnanguline maksumus jääb allapoole direktiivi 2014/24/EL artikli 4 punktides a, b ja c sätestatud kohaldatavaid piirmäärasid, ei avalda liidus tõenäoliselt mõju, nii et juhtum väärriks eelkontrolli.
177. Riigihanke menetlustes peaks komisjon püüdma piirata sekkumist asjaomasesse riigihanke menetlusesse, võttes eelneva teatamise taotlemise üle otsustamisel arvesse seda, kui lähedal on lepingu sõlmimise kuupäev⁸¹. Samal ajal on oluline märkida, et selliste riigihanke menetluste eripära tõttu, mille suhtes ei kehti määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 1 kohane teatamiskohustus, ei saa komisjon kehtestada konkreetset tähtaega eelneva teatamise taotlemiseks.
178. Selles punktis nimetatud elemendid ei ole ammendavad ja komisjon võib kaaluda ka muid elemente, et hinnata koondumise või riigihanke menetluse mõju liidus.

4.4. Menetluslikud kaalutlused, kui kasutatakse õigust taotleda eelnevat teatamist koondumisest ja välisriigi rahalisest toetusest, mida ettevõtja on saanud riigihanke menetluse raames

4.4.1. Esitatavad tõendid

179. Määruse (EL) 2022/2560 artikli 35 kohaselt võivad liikmesriigid (ja riigihanke menetluste puhul eelkõige avaliku sektori hankijad ja võrgustikusektori hankijad⁸²) ning kõik füüsilised või juriidilised isikud (eelkõige asjaomaste ettevõtjate konkurendid) võtta ühendust komisjoni talitustega ja teatada neile välisriigi subsiidiumist, mis võib moonutada siseturgu. Komisjon võib selle teabe põhjal nõuda määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõike 5 või artikli 29 lõike 8 kohast eelnevat teatamist. Selleks et komisjon saaks hinnata, kas taotleda eelnevat teatamist või mitte, peaks teavitaja lisama piisavalt teavet (niivõrd, kui see on kättesaadav), et oleks võimalik anda esialgne hinnang selle kohta, kas eelneva teatamise kriteeriumid on täidetud. Komisjon kontrollib talle esitatud teabe täpsust ja usutavust nii palju kui võimalik.

⁷⁹ Komisjon võib näiteks kaaluda välisriigi subsiidiumide omadusi, nagu nende suurus, laad, eesmärk, tingimused ja kasutamine. Komisjon võib arvesse võtta ka näiteks taustteavet, mis on esitatud näiteks finantsteabes, pressiteadetes või äriplaanides ja mis käsitleb koondumist või riigihanke menetlust või koondumise osalisi või riigihanke menetluses osalevat ettevõtjat, võttes arvesse ettevõtja olukorda, sealhulgas tema suurust ning asjaomaste turgude või sektorite olukorda, või ettevõtja majandustegevuse taset ja arengut siseturul.

⁸⁰ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 19 ning artikli 4 lõiked 2 ja 4.

⁸¹ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 40.

⁸² Selle termini selgitus vt joonealune märkus 49.

180. Samuti võib komisjon omal algatusel koguda teavet koondumiste ja riigihanke menetluste kohta, mille suhtes võidakse hiljem taotleda eelnevat teatamist, sealhulgas kogudes teavet koondumises või riigihanke menetluses osalevatelt ettevõtjatelt, liikmesriikidelt (riigihanke menetlustes eelkõige avaliku sektori hankijatelt) või muudelt füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt.
181. Kui komisjon võtab vastu otsuse taotleda eelnevat teatamist koondumistest või välisriigi rahalistest toetustest, mille ettevõtja on saanud riigihanke menetluses (või peamine alltöövõtja või peamine tarnija, kes osaleb samas riigihanke menetluses), peaks ta esitama üksikasjalikud tõendid,⁸³ mis annavad talle alust kahtlustada, et koondumisega seotud ettevõtjatele on antud välisriigi subsideidume või et ettevõtja on saanud riigihanke menetluses välisriigi subsideidume, võttes arvesse määruse (EL) 2022/2560 artiklis 3 esitatud välisriigi subsideidumide määratlust ning koondumise või ettevõtja poolt riigihanke menetluses saadud välisriigi rahaliste toetuste võimalikku mõju liidus.

4.4.2. Menetluslikud kaalutlused pärast eelneva teatamise taotlemist

4.4.2.1. Koondumiste puhul

182. Komisjoni otsusest, millega taotletakse määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõike 5 kohast eelnevat teatamist koondumisest, teatatakse omandavale ettevõtjale kooskõlas määruse (EL) 2022/2560 artikli 41 lõikega 1.
183. Kui komisjon võtab vastu otsuse, milles taotletakse eelnevat teatamist koondumisest vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artikli 21 lõikele 5, peetakse koondumist määruse (EL) 2022/2560 kohaldamisel teatamisele kuuluvaks koondumiseks.
184. Seetõttu kohaldatakse koondumise suhtes alates sellest kuupäevast määruse (EL) 2022/2560 3. peatükki (eelkõige koondumiste peatamist käsitlevat artiklit 24) ja rakendusmäärust (EL) 2023/1441 (eelkõige selle artiklit 4 ja I lisa).

4.4.2.2. Riigihanke menetluste puhul

185. Komisjoni otsusest, millega taotletakse määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 8 kohast eelnevat teatamist välisriigi rahalisest toetusest, teatatakse ettevõtjale. Avaliku sektori hankijat teavitatakse võimalikult varakult, et tagada tulemuslik koostöö määruse (EL) 2022/2560 kohaldamisel, eelkõige selleks, et vältida lepingu sõlmimist ettevõtjaga, kelle puhul komisjon taotleb eelnevat teatamist⁸⁴.
186. Pärast seda, kui on teatatud komisjoni otsusest, millega taotletakse määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 8 kohast eelnevat teatamist välisriigi rahalisest toetusest, käsitatakse välisriigi rahalist toetust riigihanke menetluses teatamisele kuuluva välisriigi rahalise toetusena.
187. Sellest tulenevalt kohaldatakse välisriigi rahalise toetuse suhtes määruse (EL) 2022/2560 4. peatüki sätteid, välja arvatud nõue saavutada määruse (EL) 2022/2560 artikli 28 lõikes 1 sätestatud künnised, ning selle suhtes kohaldatakse rakendusmäärust (EL) 2023/1441 (eelkõige selle artiklid 5 ja 7 ning II lisa). Määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 5 kohaselt kohaldatakse välisriigi rahalisest toetusest teatamise kohustust ettevõtjate, ettevõtjate rühmade ning peamiste alltöövõtjate ja peamiste tarnijate suhtes, kes osalevad samas pakkumuses ja kes on täieliku teatise esitamise ajal teada. Teatis

⁸³ Tõendite üksikasjade puhul võetakse arvesse ametisaladust ja konfidentsiaalsust vastavalt määruse (EL) 2022/2560 artiklile 43.

⁸⁴ Määruse (EL) 2022/2560 põhjendus 58.

välisriigi rahalise toetuse kohta tuleks esitada avaliku sektori hankijale, kasutades rakendusmääruse (EL) 2023/1441 II lisas esitatud vormi. 4. peatüki sätteid, sealhulgas määruse (EL) 2022/2560 artiklis 30 sätestatud tähtaegu, kohaldatakse ettevõtja suhtes, kellele on esitatud määruse (EL) 2022/2560 artikli 29 lõike 8 kohane eelneva teatamise taotlus. Samuti võivad avaliku sektori hankijad jätkata riigihanke menetluse kõigi menetlusetappide läbiviimist. Seetõttu võib pakkumuse, mille on esitanud ettevõtja, kellelt ei ole nõutud eelteate esitamist, sõlmida lepingu isegi enne, kui komisjon lõpetab eelteate hindamise, tingimusel et see kujutab endast majanduslikult soodsaimat pakkumust. Menetluslik viivitus võib seega tekkida üksnes siis, kui ettevõtja, kellel paluti esitada eelteade, on esitanud majanduslikult soodsaima pakkumuse.